

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY JAKO ZÁVAŽNÝ ZÁSAH
DO PRÁV A SVOBOD OBČANA**

Autor práce: Monika Persanová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD	7
1. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD JAKO SOUČÁST ÚSTAVNÍHO POŘÁDKU ČESKÉ REPUBLIKY	11
2.1. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.....	11
3. ZPŮSOBY A FORMY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY	18
3.1. Institut omezení osobní svobody – exkurs k aplikačním souvislostem ustanovení §§ 24,25,26,27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů	18
3.1.1. § 24 Obecná ustanovení	18
3.1.2. Oprávnění policisty omezit možnost volného pohybu a to:.....	19
3.2. Institut omezení osobní svobody –zákona č. 553/1991 Sb., o Obecní policii	22
3.2.1. Exkurz do znění §§§ 13,15 a 16 v zákoně o Obecní policii.....	22
3.3. Institut omezení osobní svobody – exkurs k aplikačním souvislostem ustanovení §§ 32,33,35,27 zákona č. 13/1993 Sb., o celním zákoně	24
4. KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY A DRUHY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY – NASTIŇUJI POJMY VYKÁZÁNÍ, RUKOJMÍ A PRONÁSLEDOVÁNÍ	27
4.1. VYKÁZÁNÍ OSOBY Z DOMU ČI BYTU	27
4.1.1. Právní úprava vykázání	28
4.1.2. Co znamená pojem vykázání:	28
4.1.3. vykázání může rozhodnout:	28
4.1.4. Práva ohrožené osoby - Ohrožená osoba je oprávněna:.....	29
4.1.5. Povinnost vykázané osoby:	29
4.1.6. Právo vykázané osoby:.....	29
4.1.7. Význam vykázání pro osoby ohrožené domácím násilím:	29
4.1.8. Podrobný exkurz do právní úpravy – institut vykázání	30
4.2. RUKOJMÍ JAKO DALŠÍ Z FOREM TRESTNÉ ČINNOSTI	33
4.2.1. Právní úprava	33
4.2.2. Informace k tématu „rukojmí“	34
4.3. PRONÁSLEDOVÁNÍ – JAKO NOVÝ TRESTNÍ ČIN ÚČINNÝ OD 1. 1. 2010.....	35
4.3.1. Právní úprava:	35
4.3.2. Pojem „stalking“:	37
4.3.3. Pojem „stalker“:	37

4.4.	PRVNÍ PŘÍPAD PRONÁSLEDOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE.....	38
4.4.1.	Stručná charakteristika případu:.....	38
5.	INFORMOVANOST VEŘEJNOSTI O „STALKINGU“	39
5.1.	Otázky a odpovědi:	39
5.2.	Výsledek dotazníku:.....	41
6.	TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ OBČANA ČR.....	42
6.1.	§ 168 Obchodování s lidmi	42
6.2.	§ 170 Zbavení osobní svobody	43
6.3.	§ 171 Omezení osobní svobody	44
6.4.	§ 172 Zavlečení	45
6.5.	§ 174 Braní rukojmí	46
7.	DRUHY TRESTŮ	48
7.1.	Jednotlivé tresty	48
7.2.	Tresty týkající se omezení osobní svobody	48
7.2.1.	Trest odnětí svobody	49
7.2.2.	Domácí vězení.....	50
7.2.3.	Obecně prospěšné práce	50
7.2.4.	Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	51
8.	DOMÁCÍ VĚZENÍ U NÁS A VE SVĚTE.....	52
8.1.	Trest domácího vězení v zahraničí, jeho fungování.....	52
8.1.1.	USA a domácí vězení.....	53
8.1.2.	ČR a domácí vězení	53
8.2.	Trest domácího vězení a jeho právní úprava.....	54
9.	OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY OBČANA ČR V ZAHRANIČÍ	56
9.1.	Právní předpis podle kterého se postupuje.....	56
9.2.	Podmínky a postup řešení životní situace	56
9.3.	Kde, s kým a kdy se tato životní situace řeší	57
9.4.	Lhůty pro vyřízení.....	57
10.	VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY V USA A EVROPĚ.....	58
10.1.	Věznice USA.....	58

10.1.1.	Výhody amerického systému:	58
10.2.	Evropa	58
10.3.	Problematika spojena s vězněním	59
11.	OMEZENÍ SVOBODY POHYBU A POBYTU V ČLENSKÝCH ZEMÍCH EU	60
11.1.	Z důvodu ochrany veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti	60
11.1.1.	Věcné záruky.....	60
11.1.2.	Procesní záruky	61
11.2.	Z důvodu ochrany veřejného zdraví.....	62
11.2.1.	Věcné záruky.....	62
11.2.2.	Procesní záruky	62
11.3.	Z jiného důvodu	63
11.3.2.	Procesní záruky	64
12.	ZÁVĚR	65
13.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
	Literární zdroje.....	66
	Elektronické zdroje	68
14.	PŘÍLOHY	70
15.	ABSTRAKT.....	78
16.	ABSTRACT	79

ÚVOD

Bakalářská práce, „Omezení osobní svobody jako závažný zásah do práv a svobod občana“, je zaměřena jednak na osobu dotčenou protiprávním jednáním osob, které porušují jakýmkoliv způsobem právní normu a jednak na osobu podezřelou, obviněnou či odsouzenou za spáchaný trestní čin a omezení osobní svobody této osoby.

V oblasti oběti, bych chtěla formou rámcového nástinu osvětlit problematické aspekty využívání institutu „vykázání“. Do kapitoly č. 4 jsem uvedla několik dalších omezení osobní svobody. Jde o dílčí kapitoly s názvy „rukojmí“, „stalking“ a definuji další druhy omezení osobní svobody. Pro větší přehlednost, jsou všechny tyto činy v jedné kapitole. Jako obohacující prvek, vztahující se k dílčí kapitole rukojmí, jsem požádala o informace, jihočeského příslušníka Policie ČR pana Radka Radovesnického, zařazeného u KŘP Jihočeského kraje, se sídlem v Českých Budějovicích, oddělení obecné kriminality. Po setkání sním jsem získané informace a empirické materiály zanesla do kapitoly č. 4.

V oblasti pachatele, tedy osob, které páchají trestnou činností nebo činností jinak nepřijatelnou pro společnost, řeším jednotlivé druhy trestné činnosti a tresty za páchanou trestnou činnost. Pojem pachatel může představovat osoby obžalované, obviněné, v případě vykázání jde o osobu vykázanou na určitou dobu aj. uvedené v bakalářské práci. Vše dle platného zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR).

Mezi zákony, které jsou relevantní, zejména s ohledem na omezení práva na soukromý život a stanovení práva na ochranu před osobami, které tyto zákony porušují patří především zákon č. 273/2008 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 553/1991 Sbírky, o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 101/2000 Sbírky, o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V zásadě lze říci, že Policie České republiky a obecní policie může omezit právo na soukromý život způsoby uvedenými právě v zákoně o policii a v zákoně o obecní policii.

Další kapitola, je „Omezení osobní svobody občana České republiky v zahraničí“. V kapitole je upřesněn správný postup v ohrožení na svobodě občana České republiky, dále podle kterých právních předpisů postupovat, podmínky a postup v dané situaci dále na koho by se měl občan České republiky obrátit, jaké jsou lhůty a další podstatné body k vyřešení problému. Těmito informacemi nebo alespoň jejich

základy, by měla být informována většina často cestujících občanů.

Aktuální téma v politických, ale i sociálních kruzích je určitě téma domácího vězení. Pro Českou republiku je toto téma aktuální z důvodů plánovaného zavedení náramkového systému a to v roce 2011.

1. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem je analýza a komparace jednotlivých zákonných úprav, vymezující oblast osobní svobody, ať již z pohledu trestního, policejního práva. Vymezení trestně právních dopadů při porušení jednotlivých zákonem stanovených právních norem. V práci se zaměřuji na dostupnou literaturu a informační zdroje, které se dané práce týkají. Kapitola druhá se věnuje základním lidským právům dle zákona č. 2/1993 Sb. Listiny základních práv a svobod, určuje jeho vymezení a charakteristiku.

Během práce na bakalářské práci, jsem oslovila jihočeského příslušníka Policie ČR pana Radka Radovesnického, zařazeného u KŘP Jihočeského kraje, se sídlem v Českých Budějovicích, oddělení obecné kriminality, který mi podal informace o trestného činu – RUKOJMÍ. Např. zda je postup policie ČR stejný při zatýkání psychicky narušeného pachatele, jaká je trestní činnost braní rukojmí v Jihočeském kraji aj. Další podkapitolou je omezování osobní svobody a to „stalking“. Na toto téma STALKING jsem vypracovala dotazník, který je uveden v příloze č. IV a dále najdete v příloze grafy, které znázorňují odpovědi oslovených. Dotazník mě přesvědčil o tom, že tento, nyní už trestní čin, není veřejnosti lhostejný, dále znalostech veřejnosti a hlavně zájem veřejnosti o toto téma.

Důležitou kapitolou je kapitola na téma VYKÁZÁNÍ. Poukazuji jak na práva a povinnosti vykázané osoby tak na práva a možnosti obětem domácího násilí. Vykázání v ČR je nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 dle platného zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR). V příloze č. XII a XIII najdete počty případů vykázání z domova kvůli domácímu násilí za roky 2007 – 2009.

Velmi aktuální téma, jak ve vážnosti, tak v aktuálnosti řešeného problému. Vše dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR), kdy je možno osoby tedy pachatele trestně stíhat. Téma bakalářské práce se týká i omezení osobní svobody osob v zahraničí. Zaměřuji se na omezení občana České republiky v cizím státu. Kdy v dalších dílčích kapitolách upřesňuji postup kam a na koho se může občan ČR v této životní situaci obrátit.

Další pro mne zajímavou a aktuální kapitolou je trest odnětí svobody a to trest „Domácího vězení“. Který je pachateli uložen za porušení zákonem stanovené právní normy. Aby lehčí tresty byli značně omezeny stát přistoupí na náramkový systém plánovaný na rok 2011. Pokud se stát poučí z chyb států, kde již náramkový systém

dlouhá léta funguje např. USA a ve výběrovém řízení se zvolí správná firma na výrobu systému, je šance na správné fungování vysoká.

2. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD JAKO SOUČÁST ÚSTAVNÍHO POŘÁDKU ČESKÉ REPUBLIKY

2.1. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání. Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodnování. Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.¹

2.1.1. Základní lidská práva a svobody

Listina základních práv a svobod zákon č. 2/ 1993 Sb. přesně stanovuje že,

Článek 5 a 6:

- každý je způsobilý mít práva,
- každý má právo na život, lidský život je hoden ochrany již před narozením,
- nikdo nesmí být zbaven života,
- trest smrti se nepřipouští.
- porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné.

¹ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

Článek 7:

- nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem,
- nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.²

-

Článek 8:

- osobní svoboda je zaručena,
- nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku,
- obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených v zákoně. Zadržaná osoba musí být ihned seznámena s důvody zadržení, vyslechnuta a nejpozději do 48 hodin propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Soudce musí zadržanou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu,
- zatknout obviněného je možno jen na písemný odůvodněný příkaz soudce. Zatčená osoba musí být do 24 hodin odevzdána soudu. Soudce musí zatčenou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě nebo ji propustit na svobodu,
- nikdo nesmí být vzat do vazby, leč z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu
- zákon stanoví, ve kterých případech může být osoba převzata nebo držena v ústavní zdravotnické péči bez svého souhlasu. Takové opatření musí být do 24 hodin oznámeno soudu, který o tomto umístění rozhodne do 7 dnů.³

² ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

³ ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

Článek 9:

- nikdo nesmí být podroben nuceným pracím nebo službám,
- ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na:
 - a) práce ukládané podle zákona osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám vykonávajícím jiný trest nahrazující trest odnětí svobody,
 - b) vojenskou službu nebo jinou službu stanovenou zákonem namísto povinné vojenské služby,
 - c) službu vyžadovanou na základě zákona v případě živelních pohrom, nehod, nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy, zdraví nebo značné majetkové hodnoty,
 - d) jednání uložené zákonem pro ochranu života, zdraví nebo práv druhých.⁴

Článek 10:

- každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno,
- každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.⁵

Článek 11:

- každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu, dědění se zaručuje,
- zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice.
- vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

⁴ ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

⁵ ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

- vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.
- daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Článek 12

- obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.
- domovní prohlídka je přípustná jen pro účely trestního řízení, a to na písemný odůvodněný příkaz soudce. Způsob provedení domovní prohlídky stanoví zákon.
- jiné zásady do nedotknutelnosti obydlí mohou být zákonem dovoleny, jen je-li to v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu života nebo zdraví osob, pro ochranu práv a svobod druhých anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku. Pokud je obydlí užíváno také pro podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti, mohou být takové zásahy zákonem dovoleny, též je-li to nezbytné pro plnění úkolů veřejné správy.⁶

Článek 13:

- nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.⁷

Článek 14:

- svoboda pohybu a pobytu je zaručena,
- každý, kdo se oprávněně zdržuje na území České a Slovenské Federativní Republiky, má právo svobodně je opustit.
- tyto svobody mohou být omezeny zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody.
- každý občan má právo na svobodný vstup na území České a Slovenské Federativní Republiky. Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti.
- cizinec může být vyhoštěn jen v případech stanovených zákonem.

⁶ ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

⁷ ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.

Článek 15:

- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.
- svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena,
- nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním. Podrobnosti stanoví zákon.⁸

Článek 16:

- každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu,
- církve a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech,
- zákon stanoví podmínky vyučování náboženství na státních školách,
- výkon těchto práv může být omezen zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých.⁹

2.1.2. K článku 12: Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

Kdo protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem. Stejně bude potrestán, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,¹⁰

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo
- b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.¹¹

⁸*Policie ČR: Vybrané zákony ČR* [online]. Praha [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/vybrane-zakony-cr-815149.aspx>>.

⁹*Policie ČR: Vybrané zákony ČR* [online]. Praha [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/vybrane-zakony-cr-815149.aspx>>.

¹⁰ ÚZ č. 765. Trestní předpisy, Ostrava: Sagit, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7208-782-2.

¹¹ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

2.1.3. K článku 12: případ vloupání do bytu a vyřešení ho kriminální policií

Příklad vloupání:

Kriminalistům z Obvodního ředitelství Prahy I se v měsíci březnu tohoto roku podařilo zadržet trojici podezřelých mužů z Benešovska. Všichni tři, ať už jednotlivě nebo společně, se podíleli na páchání rozsáhlé majetkové trestné činnosti. V době od srpna loňského roku do současné doby provedli krádeže vloupáním do více než padesáti bytů a domů v Praze a okresech Litoměřice a Kutná Hora. Celková škoda u zadokumentovaných případů se blíží k patnácti milionům korun. Na případu a následné akci s krycím názvem „Juan“ spolupracovali pražští kriminalisté s policisty z Litoměřicka, Kutnohorska, Útvaru rychlého nasazení, Obvodního ředitelství Prahy IV a Policejního prezidia ČR.¹²

Policisté z Obvodního ředitelství Prahy I pracovali na případu přibližně od října loňského roku. Tehdy zaznamenali první případ vloupání do bytu v jejich obvodu, kdy se způsobená škoda vyšplhala na sto osmdesát tisíc korun. V průběhu několika týdnů následovala celá řada vloupání do bytů téměř po celé Praze. Všechny případy měly společné rysy, jako například způsob provedení, a pachatel za sebou zanechával i téměř totožné stopy. Kriminalisté po vyhodnocení všech případů došli k závěru, že vloupání provádí jeden člověk, který si předem vše pečlivě připraví. Všechny získané poznatky je přivedly na stopu dvaadvacetiletému muži z Benešovska. Jak se později ukázalo, ten měl na svědomí celkem čtyřiatřicet případů krádeží vloupáním do bytů a domů nejen v Praze, ale i na Litoměřicku a Kutnohorsku. Ve všech případech si odnášel zlaté šperky, starožitnosti nebo třeba hotovost a elektroniku.

V tu chvíli začali pražští policisté spolupracovat na vyšetřování uvedených případů i se svými kolegy z dotčených okresů. V průběhu vyšetřování zadokumentovali dalších čtrnáct případů, na kterých se s dvaadvacetiletým mužem podílel i jeho o čtyři roky mladší kumpán. Společně „pracovali“ přibližně od poloviny října loňského roku na území celého hlavního města a ze čtrnácti bytů si odnesli věci v hodnotě přibližně tři miliony korun. Starší z obou mužů přitom pokračoval ve své trestné činnosti samostatně i mimo Prahu. V polovině letošního ledna se na třech případech podílel ještě i třicetiletý společný známý obou podezřelých. Dá se tedy říci, že pomyslným mozkiem celé skupinky byl dvaadvacetiletý muž, který nejen že byty předem tipoval, ale současně

¹² *Misterstvo vnitra* [online]. 2008 [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/regiony/praha/metropol/2005/050525.html>>.

vloupání i připravoval. Mimo to zajišťoval i následný odprodej odcizených věcí. Celková škoda, kterou trio ve všech jednapadesáti zadokumentovaných případech napáchalo, činí přibližně čtrnáct milionů osm set sedmdesát tisíc korun.

Začátkem března letošního roku nashromáždili policisté dostatečné množství důkazů a státní zástupce dal předběžný souhlas se zadržením všech tří podezřelých. Na zadržení samotném, které proběhlo v úterý dne 10. března v brzkých ranních hodinách, se podíleli i policisté z Útvaru rychlého nasazení. Policisté totiž měli poznatky o tom, že některá z osob, proti které zasahovali, by mohla být ozbrojena. Tyto domněnky se naštěstí nepotvrdily, ale při následných domovních prohlídkách a prohlídkách dalších nebytových prostor zajistili policisté tři střelné zbraně. Mimo to se jim podařilo zajistit i celou řadu věcí pocházejících z trestné činnosti v celkové hodnotě kolem tří milionů korun. Po většině lupu ale stále pátrají. Současně nevylučují, že podobných případů budou mít zadržení muži na svědomí více.

Po provedení nezbytných úkonů všechny tři zadržené policejní komisař obvinil ze spáchání trestných činů krádeže vloupáním, porušování domovní svobody, poškozování cizí věci, neoprávněné držení platební karty a nedovolené ozbrojování a umístil je do cely. Vzhledem k napáchané škodě hrozí obviněným trest odnětí svobody až na dvanáct let. Zajímavostí je, že všichni tři obvinění se znali z dřívějšího výkonu trestu odnětí svobody, který si odpýkávali za stejnou trestnou činnost.¹³

¹³ *Misterstvo vnitra* [online]. 2008 [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/regiony/praha/metropol/2005/050525.html>>.

3. ZPŮSOBY A FORMY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY

Omezit osobní svobodu, tedy jedno ze základních práv a svobod občana, dle Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, má právo omezit několik složek IZS (konkrétně Policie ČR, Obecní policie, Celní zákon). Konkrétní omezení, které mohou tyto složky ISZ uskutečnit uvádím exkurzem v dílčích kapitolách. Viz. níže.

3.1. Institut omezení osobní svobody – exkurs k aplikačním souvislostem ustanovení §§ 24,25,26,27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

3.1.1. § 24 Obecná ustanovení

Osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Příslušník Policie ČR, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.

Policie ČR na žádost osoby omezené na svobodě vyrozumí o této skutečnosti osobu jí blízkou nebo jinou osobu, kterou osoba omezená na svobodě určí. Jedná-li se o osobu nezletilou, osobu zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo osobu, jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena, vyrozumí také zákonného zástupce této osoby. Jedná-li se o osobu mladší 15 let, vyrozumí také orgán sociálně právní ochrany dětí. Jde-li o vojáka v činné službě, vyrozumí také Vojenskou policii. Policie ČR provede vyrozumění neprodleně.

Vyrozumění podle odstavce 2 Policie ČR neprovede, pokud by tím došlo k ohrožení splnění účelu závažného úkonu nebo pokud by bylo takové vyrozumění spojeno s nepřiměřenými obtížemi. O této skutečnosti bez zbytečného odkladu písemně informuje místně příslušného státního zástupce. Osobu podle odstavce 2 vyrozumí ihned, jakmile překážka podle věty první pomine.

Osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Za tímto účelem poskytne policista neprodleně nezbytnou součinnost, požádá-li o ni tato osoba.

Osoba omezená na svobodě má právo nechat se vyšetřit nebo ošetřit lékařem podle svého výběru; to neplatí pro vyšetření lékařem ke zjištění, zda ji lze umístit do policejní cely nebo je nutno ji z ní propustit. Policie ČR za účelem ošetření nebo vyšetření umožní přístup lékaře k této osobě.¹⁴

3.1.2. Oprávnění policisty omezit možnost volného pohybu a to:

Připoutáním osoby, zajištěním osoby, zajištěním cizince, níže upřesním jednotlivé ustanovení podle zákona č. 273/2008 o Policii ČR dle účinných novel k 1. 3. 2009.

§ 25 Připoutání

Příslušník PČR je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozujíc majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout.

Omezení podle odstavce 1 musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba jednání podle odstavce 1 nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání¹⁵

§ 26 Zajištění osoby

Příslušník PČR je oprávněn zajistit osobu,

- a) která svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek.

¹⁴ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeňěk, s. r. o., 2009. 400 s. ISBN 978-80-7380-160-1.

¹⁵ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeňěk, s. r. o., 2009. 400 s. ISBN 978-80-7380-160-1.

- b) která, v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu.
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu⁶),
- d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,
- e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,
- f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
- g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, nebo
- h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci.

Příslušník Policie ČR po pomnutí důvodu zajištěnou osobu neprodleně propustí, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li pro to právní důvod, předá osobu příslušnému orgánu nebo zařízení pro výkon ochranného opatření. Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Zajistí-li policista osobu nezletilou nebo osobu, která není trestně odpovědná, je povinen informovat o této skutečnosti neprodleně jejího zákonného zástupce nebo školské anebo výchovné zařízení, ze kterého osoba utekla, nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém je tato osoba umístěna na základě rozhodnutí soudu anebo na základě souhlasu zákonných zástupců⁷). Zákonný zástupce nebo uvedené zařízení jsou povinni bez zbytečného odkladu zajistit odvoz této osoby z útvaru, v němž je osoba zajištěna. Zajistí-li policie výjimečně převezení osoby sama, má tato osoba nebo její zákonný zástupce povinnost uhradit náklady převozu. Policie ČR zajištěnou osobu, která utekla z výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo předběžného opatření, převezve na nejbližší záchytné pracoviště diagnostického ústavu, pokud není školské zařízení, z něhož osoba utekla, blíže než toto záchytné pracoviště. O zajištění sepíše policista úřední záznam.¹⁶

¹⁶ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury* [online]. Praha [cit. 24. Duban 2010]. Dostupné na WWW: <
http://www.sagit.cz/pages/uztxt.asp?tema_id=1563&cd=168&typ=r&refresh=yes&det=&levelid=643722&levelidzalozka=&datumakt=01.03.2009 >.

§ 27 Zajištění cizince

Příslušník PČR je oprávněn zajistit cizince, jestliže

- a) se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,
- b) bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu⁸),
- c) cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, nebo
- d) je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.¹⁷

O zajištění cizince podle odstavce 1 příslušník PČR bez zbytečného odkladu informuje orgán, který rozhoduje o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění. Příslušník PČR je oprávněn cizince zajistit do doby, než tento orgán cizinci doručí rozhodnutí o ukončení pobytu nebo sdělení o zahájení řízení o správním vyhoštění.

Zajištění podle odstavce 1 může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Zajištění podle odstavce 2 může trvat nejdéle 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Celková doba zajištění podle odstavců 1 a 2 nesmí být delší než 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.¹⁸

¹⁷ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury* [online]. Praha [cit. 24. Duban 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.sagit.cz/pages/uztxt.asp?tema_id=1563&cd=168&typ=r&refresh=yes&det=&levelid=643722&levelidzalozka=&datumakt=01.03.2009>.

¹⁸ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeňěk, s. r. o., 2009. 400 s. ISBN 978-80-7380-160-1.

3.2. Institut omezení osobní svobody –zákona č. 553/1991 Sb., o Obecní policii

Rozsah oprávnění strážníků je dostatečný a odpovídá jejich hlavnímu úkolu – zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Tudíž objektivně neexistuje potřeba je rozšiřovat. Na druhé straně stávající úprava některých oprávnění strážníka, například z pohledu zákonem požadovaných formálních úkonů s nimi spojených, nadbytečně zatěžovala osoby, vůči nimž je prováděn úkon, zákrok či jiné opatření, ale i samotného strážníka. Proto bylo přistoupeno k legislativně technickým modifikacím příslušných ustanovení zákona o obecní policii, ale i dalších předpisů.

3.2.1. Exkurz do znění §§§ 13,15 a 16 v zákoně o Obecní policii

§ 13 Oprávnění předvést osobu

1) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti podle § 12 odst. 2 nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat.

2) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, u které se při zjišťování její totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií nebo osobou pohřešovanou.

3) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek nebo ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze jí jiným způsobem v takovém jednání zabránit.

4) Strážník je oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce podle zvláštních předpisů.

5) O předvedení se sepíše úřední záznam. Obecní policie osoby předvedené podle odstavců 2 a 3 předá policii k dalšímu opatření. Převzetí osoby potvrdí policie strážníkovi v úředním záznamu nebo v potvrzení o převzetí.

§ 15 Oprávnění zakázat vstup na určená místa

1) Vyžaduje-li to plnění úkolů obecní policie, je strážník oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na strážníkem určená místa nebo se na nich nezdržoval nebo po dobu nezbytně nutnou setrval na určeném místě, hrozí-li závažné ohrožení zdraví nebo života. Každý je povinen příkazu strážníka uposlechnout. K vyznačení nebo ohraničení určeného místa může být použito technických prostředků. Je-li jako technický prostředek použit pás s názvem obce a nápisem „zákaz vstupu“, pás s nápisy „obecní policie“ a „zákaz vstupu“ nebo pás s nápisy „městská policie“ a „zákaz vstupu“, jde o příkaz ve smyslu tohoto ustanovení.

§ 16 Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen "byt"), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

2) Při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

3) Po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba. O otevření bytu a provedených opatřeních sepíše strážník úřední záznam.

3.2.2. Nahlédnutí do archivu obecní policie

Dne 10.11.2009 v 04.44 hod. oznámil občan, že v DC4 v ulici Teplická se právě zloděj vloupává do zaparkovaného vozidla. Na místo byla ihned vyslána hlídka MP a byla vyrozuměna PČR, která na místo taktéž vyslala hlídku. Hlídka MP muže, který již u vozidla rozbil levé dveřní okno za řidičem, zadržela, omezila na osobní svobodě a zjistila jeho totožnost. Jednalo se o Patrika N., *1983 z DC. Na místo se následně dostavila hlídka PČR, která si záležitost převzala k dořešení.

3.3. Institut omezení osobní svobody – exkurs k aplikačním souvislostem ustanovení §§ 32,33,35,27 zákona č. 13/1993 Sb., o celním zákoně

Zákon upravuje některé právní vztahy v oblasti celnictví, které nejsou upraveny bezprostředně předpisy Evropských společenství (Celní kodex a Nařízení Rady (EHS) o systému pro osvobození od cla; o statistice obchodu se zbožím mezi členskými státy; o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku). Zákon upravuje mj. zpracování osobních údajů; povinnosti, oprávnění a prostředky celníka; náhradu škody; celní dluh a delikty; zvláštní celní řízení (zboží pod ochranou mezinárodního práva). Zákon rovněž obsahuje výčet práv a povinností celníka.

3.3.1. Oprávnění celníka v zákoně č.13/1993., celní zákon

§ 32 Zajištění osoby

- 1) Celník je oprávněn zajistit osobu, která
 - a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob,
 - b) se pokusila o útěk při předvedení podle § 30 odst. 9 ,
 - c) v místnostech nebo prostorech určených k užívání celními orgány nebo územními finančními orgány, v nichž celní orgány zabezpečují dodržování veřejného pořádku, se chová násilně nebo slovně uráží celníka nebo jinou osobu, anebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo majetek státu,
 - d) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat nebo bude mařit řádné objasnění věci,
 - e) je mladší patnácti let a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat nebo bude mařit řádné objasnění věci.

2) Pominou-li důvody zajištění, je celník povinen osobu ihned propustit.

3) Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

4) Po zajištění je celník povinen na žádost osoby zajištěné vyrozumět o této skutečnosti některou z osob uvedených v § 30 odst. 4, popřípadě jinou jí určenou osobu. Jedná-li se o osobu mladší 18 let, je celník povinen vyrozumět zákonného zástupce této

osoby a příslušný orgán péče o mládež; jedná-li se o osobu mladší patnácti let, vždy též bez odkladu vyrozumí orgán sociálně právní ochrany mládeže. Jde-li o vojáka, je celník povinen vyrozumět nejbližší posádkovou správu nebo vojenský útvar. O zajištění osoby sepíše celník úřední záznam.¹⁹

§ 33 Oprávnění k omezení pohybu agresivních osob

1) Osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo celníka nebo poškozují cizí majetek nebo se pokusí o útěk, může být omezena možnost volného pohybu připoutáním k vhodnému předmětu.

2) Omezení volného pohybu může trvat pouze po dobu, než osoba od násilného chování upustí nebo než bude předána orgánům Policie České republiky, nejdéle však dvě hodiny.

3) O důvodech použití tohoto oprávnění sepíše celník úřední záznam.²⁰

§ 35 Oprávnění zakázat vstup na určená místa

1) Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení provádění dohledu a kontroly celními orgány podle právních předpisů Evropských společenství, je celník oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval.²¹

¹⁹ ÚZ č. 676. *Celní předpisy*. Ostrava: Sagit, 2008. 128s. ISBN 978-80-7208-689-4.

²⁰ ÚZ č. 676. *Celní předpisy*. Ostrava: Sagit, 2008. 128s. ISBN 978-80-7208-689-4.

²¹ ÚZ č. 676. *Celní předpisy*. Ostrava: Sagit, 2008. 128s. ISBN 978-80-7208-689-4.

3.3.2 TISKOVÁ ZPRÁVA CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY - Kazuistika do praxe celní policie

Dne 18.12.2009 provedli příslušníci Celního ředitelství České Budějovice ve spolupráci s příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování Správy Jihočeského kraje realizaci organizované skupiny pachatelů, kteří se dopouštěli trestné činnosti nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Této činnosti se dopouštěli na území Jihočeského a Západočeského kraje, přičemž část produkce směřovala i do zahraničí (Rakousko a SRN).

Při realizaci bylo zásahovou jednotkou celní správy a jihočeskou policejní zásahovou jednotkou zadrženo pět pachatelů výše uvedené trestné činnosti. Jeden z nich byl v době zákroku ozbrojen dvěma nelegálně držеныmi pistolemi. V rámci této operace byly dále provedeny domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor, při nichž byly zajištěny tři laboratoře na výrobu pervitinu, komponenty k výrobě omamných a psychotropních látek, chemikálie, léky a finanční prostředky pocházející z této trestné činnosti. V přepočtu se jednalo o částku v řádech stovek tisíc Kč. Dále bylo zajištěno pět kusů nelegálně držných krátkých střelných zbraní a větší množství střeliva. Z omamných a psychotropních látek bylo zajištěno 45 g pervitinu, 175 g marihuany, 7,2 g heroinu, 1 g hašiše a 54 tablet extáze. V souvislosti s tímto případem byly zajištěny i listinné důkazy a věci pocházející z majetkové trestné činnosti. Při dokumentování trestné činnosti bylo orgány činnými v trestním řízení zjištěno, že svou nelegální činností vydělali několik milionů korun. Všichni zadrženi pachatelé byli umístěni do policejních cel a v nejbližší době bude soudce rozhodovat o jejich vzetí do vazby.

4. KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY A DRUHY OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY – NASTIŇUJI POJMY VYKÁZÁNÍ, RUKOJMÍ A PRONÁSLEDOVÁNÍ

Jde v 85% o oběti trestné činnosti. Může se jednat o vykázání, rukojmí, pronásledované osoby „stalkyng“, únosy za účelem vydírání, oběti teroristických útoků atd. Níže si podrobněji rozebereme některé případy omezení osobní svobody.

4.1. VYKÁZÁNÍ OSOBY Z DOMU ČI BYTU

Vykázání (jen tato jediná forma rozhodnutí, dříve byl i zákaz vstupu). Policie ČR poskytuje ohrožené osobě současně vždy personální i teritoriální ochranu (dříve byla pouze ochrana teritoriální). Níže uvádím číselné informace o vykázání a v příloze č. XII a XIII je uvedena konkrétní tabulka se statistikou za roky 2007 – 2009.

V roce 2007 bylo v Bílém kruhu bezpečí evidováno prostřednictvím sítě intervenčních center v ČR celkem 862 případů policejních vykázání a civilní soudy ve stejném roce přijaly 500 žádostí o vydání předběžného opatření se žádostí o vykázání nebo jeho prodloužení. V kolika případech soudy takovou žádost zamítly nebo jí vyhověly nelze zjistit, tento údaj nebyl MS ČR statisticky sledován.

V roce 2008 bylo evidováno 679 policejních vykázání a na soudy bylo doručeno 400 žádostí se žádostí o vydání předběžného opatření. Počet poklesl o více než 20 %

V roce 2009 eviduje 15 intervenčních center sdružených v Asociaci IC v ČR celkem 778 policejních vykázání, tedy mírný nárůst, ale stále pokles oproti prvnímu roku vykazování o 10 %. Čísla z resortu justice nejsou zatím k dispozici. Ze společného obydlí bylo v roce 2009 policií vykázáno celkem 780 násilných osob, z toho 16 žen. Nejčastěji byly vykázáním přerušeny násilné incidenty v rámci věkové kategorie 31 - 40 let. V roce 2009 bylo prostřednictvím policejního vykázání zajištěno bezpečí pro 762 bezprostředně ohrožených žen, 39 mužů a 911 dětí, celkem tedy bylo

před dalšími možnými útoky blízké násilné osoby v minulém roce ochráněno 1712 osob.²²

4.1.1. Právní úprava vykázání

Vykázání v ČR je nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 v zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně v §§ 44 až 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“.²³

4.1.2. Co znamená pojem vykázání:

Vykázání je opatření, kterým se může násilné osobě na stanovenou dobu zakázat přístup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí a také zakázat navazování kontaktu s osobou ohroženou. Po dobu trvání vykázání se osobám ohroženým domácím násilím věnují pracovníci intervenčního centra a poskytují sociální, psychologické a právní poradenství.

4.1.3. vykázání může rozhodnout:

Příslušník Policie ČR – je oprávněn (ne povinen) využít toto opatření, a to na základě vyhodnocení aktuální situace, zpravidla bezprostředně po incidentu (v případech, kdy hrozí nebezpečí páchání dalšího násilí).

Civilní soud – rozhoduje o vykázání prostřednictvím tzv. předběžného opatření v případě, kdy o to navrhovatel (ohrožená osoba) požádá formou návrhu, ve kterém uvede důvody pro jeho vydání.²⁴

²² WWW.DOMACINASILI.CZ [online]. Praha [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://domacinasili.cz/cz/redakce/novinky-nazory/vykazani-v-roce-2009/r17>>.

²³ *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/pravni-uprava-vykazani>>.

²⁴ *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/co-znamenava-pojem-vykazani>>.

4.1.4. Práva ohrožené osoby - Ohrožená osoba je oprávněna:

Informovat Policii ČR v případě, že násilná osoba poruší své povinnosti vyplývající z vykázání (za účelem vlastní ochrany). Podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření, za účelem prodloužení vykázání (pokud je návrh podán v průběhu vykázání, prodlužuje se původní doba 10 dnů až do pravomocného rozhodnutí soudu o podaném návrhu).²⁵

4.1.5. Povinnost vykázané osoby:

- Zákaz vstupu do vymezeného prostoru.
- Zákaz navazování styku nebo kontaktu s ohroženou osobou.
- Odevzdat na místě všechny klíče od společného obydlí, které drží.

4.1.6. Právo vykázané osoby:

- Vzít si věci osobní potřeby, osobní cennosti a osobní doklady před odchodem.
- Vzít si věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání, pouze jedenkrát v průběhu desetidenního vykázání a jen v přítomnosti příslušník Policie ČR.
- Být příslušníkem PČR poučen o právech a povinnostech, o možnostech dalšího ubytování. Sdělit adresu pro doručování.
- Ověřit vykázání na tísňové lince 158. Vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání.²⁶

4.1.7. Význam vykázání pro osoby ohrožené domácím násilím:

Vykázání vytváří možnost pro zásah státu do vztahu osob, mezi nimiž dochází k domácímu násilí, a to zásadním způsobem, že se násilná osoba vykáže na určitou dobu ze společného obydlí. Vykázání se děje bez ohledu na vůli ohrožené osoby, tudíž není vyžadován její souhlas.

²⁵ *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/prava-ohrozene-osoby>>.

²⁶ *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=506>.

Vykázání vytváří ohrožené osobě jistý časový prostor, během něhož má možnost bez psychického či jiného nátlaku násilné osoby pochopit situaci, ve které se nachází, uspořádat si vlastní záležitosti za využití např. návrhu na rozvod manželství, podání trestního oznámení atd., a to za pomoci specializovaných pracovišť, které poskytují pomoc osobám ohroženým domácím násilím. V případě, že dojde k rozhodnutí o vykázání je ohrožená osoba kontaktována do 48 hod od vydání rozhodnutí pracovníky intervenčního centra, kteří ohrožené osobě pomohou zorientovat se v její situaci, informují ji o možnostech dalšího řešení, poskytnou sociální, právní a psychologické poradenství. Případně zprostředkují i návazné odborné služby a azylové ubytování. Ohrožená osoba tedy nemusí sama pomoc a informace vyhledat, ale pomoc je jí nabídnuta, formou přímé poradenské pomoci, pracovníky intervenčního centra.²⁷

4.1.8. Podrobný exkurz do právní úpravy – institut vykázání

Vykázání v ČR je nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 v zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně v §§ 44 až 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“. Zákon upravuje samotné vykázání, stanovuje povinnosti vykázané osoby a její práva, určuje postupy policistů při použití institutu vykázání a náležitosti poučení ohrožené osoby.

§ 44

1) Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je příslušník PČR oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného

²⁷STŘÍLKOVA, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*, 1 vyd. Praha: Key Publishing 2009. 91 str. ISBN: 978-80-7418-020-0.

opatření podle občanského soudního řádu¹²⁾ v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

4) Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí příslušník PČR poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

5) Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázání. Příslušník PČR námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu příslušník PČR vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázání.

6) Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vykázání ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.

§ 45 Vykázaná osoba je povinna

- (a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- (b) zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),
- (c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- (d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Příslušník PČR vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy podle písmene d)13).

Vykázaná osoba má právo

- (a) vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),
- (b) vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti příslušníka PČR, příslušník PČR o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,
- (c) ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158,
- (d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie ČR.

3) Příslušník PČR poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46 Příslušník PČR poučí ohroženou osobu o

- (a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu12),
- (b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a
- (c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží.

§ 47

1) Územní rozsah prostoru, na který se vykázání vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykázání ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

2) Při provádění úkonů souvisejících s vykázáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému intervenčnímu centru¹⁴⁾ a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu¹²⁾. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykázání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálněprávní ochrany dětí.

4) Příslušník PČR ve lhůtě 3 dnů od vykázání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázání. O provedených úkonech a opatřeních sepíše příslušník PČR úřední záznam.

4.2. RUKOJMÍ JAKO DALŠÍ Z FOREM TRESTNÉ ČINNOSTI

4.2.1. Právní úprava

Zákon č. 40/2009 Sb. § 174 Braní rukojmí

Kdo se zmocní rukojmí a hrozí, že ho usmrtí anebo že mu způsobí újmu na zdraví nebo jinou vážnou újmu, s cílem donutit jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) je-li při takovém činu rukojmím dítě,
- c) je-li při takovém činu rukojmími více osob,
- d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo
- e) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.²⁸

²⁸ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu. Odnětím svobody na deset až šestnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt. Příprava je trestná.²⁹

4.2.2. Informace k tématu „rukojmí“

Trestná činnost, ačkoli mediálními prostředky dosti aktuální téma, není veřejnosti dopodrobna objasněna. Například v Televizních novinách uvádějí pouze základní informace jako místo trestné činnosti, pohlaví pachatele, druh trestné činnosti a případný trest za spáchaný trestný čin. Vyjádření Policii ČR ke konkrétnímu případu je vždy minimální. Myslím si že široká veřejnost nemá přehled o statistikách trestných činů. Pokud zájem je, potřebné informace jsou složitěji dostupné avšak díky internetu není nemožné informace získat.

Domnívala jsem se, že trestná činnost páchaná s rukojmími je v jižních Čechách jednou z častěji páchaných trestných činů. Avšak ne téměř mizivá jak jsem se od kriminalisty dozvěděla. Pokud jde o případ s rukojmím, je rukojmí to nejpřednější a policejní vyjednávač se snaží pachatele nenásilně přimět k propuštění pachatele. Jak kriminalista dodává, ne vždy jsou navrhované podmínky myšleny vážně. Např. „Vydejte rukojmí a nebudete trestně stíhán.“ Podobné věty nejsou často používané, záleží na vážnosti případu.

V 70% má policejní vyjednávač úspěšnost, zbylá procenta pachatel dostal co chtěl a zároveň se mu podařilo uprchnout nebo bohužel došlo k úmrtí buď pachatele nebo rukojmích. Ve většině případů jde pachateli o výkupné tedy o peníze. Rukojmí si pachatel většinou vybírá náhodně až na místě. Ovšem na místě si jedince vybírá pokud to jde. Jde-li o pachatele psychicky narušeného, policejní postup je stejný jen se postupuje více opatrněji.³⁰

²⁹ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

³⁰ *Formální konzultace* s jihočeským příslušníkem PČR panem Radkem Radovesnickým, KŘP Jihočeského kraje, se sídlem v Českých Budějovicích, oddělení obecné kriminality

4.2.3. Kazuistický exkurs (ukázka dílčích forem trestné činnosti držení rukojmí)

Policie ČR osvobodila dívku, kterou držel muž jako rukojmí v bytě

V bytě ve Střelničné ulici v Praze 8 poblíž stanice metra Ládví držel 42letý psychicky narušený muž jedenáctiletou dívku jako rukojmí. Podle informací policie ji ohrožoval zbraní. Na místo okamžitě vyrazily dvě desítky policejních vozů a záchranka. Policisté vyvedli lidi z okolních bytů a k násilníkovi byl přivolán vyjednávač. Zásahová jednotka provedla zákrok s co největší šetrností s ohledem na rukojmí. Po několika hodinovém vyjednávání policie holčičku osvobodila a pachatele, který je po zásahu lehce zraněný, převezla do nemocnice Na Bulovce. Co muže k tomuto činu vedlo, zatím nevíme.

Po ošetření bude agresor eskortován k výsledku a pravděpodobně obviněn z trestných činů omezování osobní svobody a vydírání. Není vyloučeno, že se obvinění mohou ještě rozšířit. Bude podán i návrh na uvalení vazby. Výši trestu, který pachateli hrozí, nelze odhadnout vzhledem ke skutečnosti, že se muž dříve léčil v psychiatrické léčebně. Osvobozené děvčátko neutrpělo žádné zranění.³¹

4.3. PRONÁSLEDOVÁNÍ – JAKO NOVÝ TRESTNÍ ČIN ÚČINNÝ OD 1. 1. 2010

4.3.1. Právní úprava:

V trestním zákoníku č. 306/2009, a to s účinností od 01. 01. 2010, se novým trestným činem nebezpečného pronásledování „stalking“, rozumí dlouhodobé pronásledování jiného, a to prostřednictvím:

- a) vyhrožováním ublížením na jeho zdraví nebo jinou újmu jemu nebo osobám jemu blízkým,
- b) vyhledáváním jeho osobní blízkosti nebo jeho sledováním,
- c) vytrvalým kontaktováním jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak,
- d) jeho omezováním v jeho obvyklém způsobu života,

³¹ Zprávy [online]. Praha[cit. dne 4. 5. 2010]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/policie-osvobodila-divku-ktou-drzel-muz-jako-rukojmi-v-byte-p68/krimi.asp?c=A090718_120511_krimi_pje>.

e) zneužívání jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, přičemž toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo o život a zdraví osob jemu blízkých. Za výše uvedené protiprávní jednání hrozí pachateli trest odnětí svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. V tom případě, kdy pachatel spáchá výše uvedené skutkové podstaty trestného činu nebezpečného pronásledování vůči dítěti, těhotné ženě, se zbraní nebo nejméně dvěma osobami, hrozí mu (jímu) trest odnětí svobody na šest měsíců až tři roky.³²

K tomu, aby mohlo dojít k obvinění pachatele ze stalkingu, musí být dodrženy tři podmínky a to:

- 1) jednoznačnost, že pronásledovatel tak činí evidentně proti vůli oběti,
- 2) pronásledování oběti je intenzivní,
- 3) pronásledování oběti je dlouhodobé (dle současně dohodnuté praxe zhruba 4 až 6 týdnů).³³

V nedávné době byl po dlouhých čtyřiceti letech novelizován „totalitní“ trestní zákon novelou č. 306/2009, a to s účinností od 01. 01. 2010, která se sebou přinesla zásadní změny také zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

„Stalking“ je trestný již v několika zemích Evropské unie. V Rakousku patří mezi trestné činy od pololetí 2006, v Německu od ledna 2007. Naproti tomu v USA je „stalking“ posuzován jako trestný čin již od roku 1990.

³² *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

³³ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*, Praha: Granad 2008. 160 s. ISBN: 978-80-247-2207-8.

4.3.2. Pojem „stalking“:

Z pohledu psychiatrie či kriminologie je slovo „stalking“ chápáno jako úmyslné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které pak u oběti snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost. Pachatel může svojí oběť kontaktovat pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasíláním různých dárků. Výjimku tvoří zprávy, které byli původně příjemné, snažící se oběť kontaktovat pod podmínkou navázání minimálního kontaktu, až později po zprávy zastrašující či urážející.³⁴

4.3.3. Pojem „stalker“:

Je to člověk patologicky posedlý zájmem o jinou osobu, mnohdy veřejně známou projevuje se zejména opakovaným fyzickým sledováním, obtěžováním, špehováním a nechtěnými kontakty (dopisy, emaily, SMS, telefonáty atp.), dlouhodobým sledováním aktivit dotyčné osoby a sbíráním informací o ní, případně nemístným kontaktem s jejími příbuznými, přáteli atp. tato pozornost a aktivity cílenou osobu obtěžují, narušují její soukromí a mohou způsobovat strach; ovlivňují kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost. Mohou vést k trestnímu stíhání „stalkera“. Ve 2% případů může dojít k vraždě nebo pokusu o ni.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*, Praha: Granad 2008. 160 s. ISBN: 978-80-247-2207-8.

4.4. PRVNÍ PŘÍPAD PRONÁSLEDOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

První případ „stalkingu“, tedy nebezpečného pronásledování, začali řešit policisté v Příbrami.

4.4.1. Stručná charakteristika případu:

"V pátek nahlásila mladá dívka z Příbrami, že ji bývalý přítel již několik měsíců pronásleduje." Z ohlášení dívky vyplývá, že jí vyhrožuje ublížením na zdraví a vyhledává její blízkost. "Navíc ji prostřednictvím SMS zpráv neustále kontaktuje," dodala policejní mluvčí. Za tento nový trestný čin stanovuje trestní zákoník až 1 rok odnětí svobody.³⁵

³⁵ *Mediafax.cz KRIMI* [online]. Praha [cit. dne 4. 5. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mediafax.cz/krimi/2986307-Pribramska-police-zacala-setrit-prvni-pripad-nebezpecneho-sledovani>>.

5. INFORMOVANOST VEŘEJNOSTI O „STALKINGU“

Tato kapitola popisuje, jak je veřejnost informovaná v oblasti, která se týká TČ pronásledování účinný od 1. 1. 2010 tzv. „stalking“, především tedy pachatele a oběti TČ, jelikož i to je jedním z cílů práce. Zda má společnost představu o tom, jak častá je tato trestná činnost, zda či vůbec se objevuje konkrétně v Jižních Čechách. Pro uskutečnění průzkumu byl vytvořen dotazník (viz. příloha). Celkově bylo osloveno 200 respondentů. Výběr probíhal formou oslovení lidí v prostorách multikina Cinestar, kde brigádně pracují a dále formou oslovení lidí na ulici. Přesně 100 respondentů pocházelo z Českých Budějovic, dalších 50 z Prachatic dalších 30 z Vimperka a zbylých 20 z Volar. Respondenti byli kvůli objektivnosti výsledku vybíráni v různých věkových kategoriích. Dotazníkové šetření probíhalo celý červen roku 2010.³⁶

5.1. Otázky a odpovědi:

1 otázka: *Kolik je Vám let?*

Výsledek: V této části bylo nejvíce lidí (50 %) osloveno ve věku 30 až 40 let. Tato skupina byla nejlépe informována o pronásledování a pojmu Stalking. Hned po ní následovala skupina 25 až 30 let a skupina 15 až 25 let, která měla také poměrně dobré znalosti. Celkově nejhorší informovanost projevila skupina ve věku 40 až 50 let a občané starší 50 let.³⁷

2 otázka: *Je Vám znám pojem Stalking?*

Výsledek: Tato otázka patří řekněme mezi obtížnější, zejména pro starší část oslovených obyvatel. Díky povinné Angličtině jak na základních tak středních školách odpovídala většina mladých občanů kladně, i když někdy váhavě. Skupina osob ve věku 15 až 40 let odpovědělo správně což bylo 76 %. Skupina starších osob váhala nebo neodpověděla vůbec 24 %.³⁸

³⁶ Vlastní výzkum

³⁷ Vlastní výzkum

³⁸ Vlastní výzkum

3 otázka: *Víte co „stalking“ znamená?*

Výsledek: Jak je již zřejmé z předchozí otázky, oslovené osoby většinou znají pojem „stalking“, tedy pronásledování. Ovšem co „stalking“ znamená podrobněji, již bylo horší. Osoby kolem 15 roku nedokázali blíže specifikovat tento pojem. Správnou odpověď znalo 29 % u osob věku 15 až 25 let, 54 % u osob 25 až 40 věku, 11 % starších osob znalo odpověď a 6 % osob odpověď neznalo.³⁹

4 otázka: *Víte, že od roku 2010 je pronásledování neboli „stalking“, považován za TČ?*

Výsledek: K medializaci tohoto TČ pomohl český seriál Ulice, kdy tomuto činu věnovali několik dílů. Správnou odpověď znalo 65 % osob. Zbylé osoby, 35 %, o TČ věděli avšak jim unikla informace o právní úpravě „stalkingu“.⁴⁰

5 otázka: *Souhlasíte s trestáním osob, které neustále pronásledují jiné osoby?*

Výsledek: Tato odpověď byla téměř vždy kladná, ovšem trest který by jednotlivé osoby uložili se velice lišil. Podstatou otázky bylo, zda jsou rádi a souhlasí s trestáním pachatelů, kteří psychicky terorizují své oběti. 85 % osob souhlasí s trestáním, 12 % nesouhlasí a 3 % osob toto téma nezajímá.⁴¹

6 otázka: *Setkali jste se již s pronásledováním?*

Výsledek: Závažnost pronásledování jsem nestanovila, proto odpovědi byli snadněji zpracovatelné a jasné. „Stalking“ přímo zažilo 9 % z oslovených, ve věku 15 – 30 let. 20 % osob se s pronásledováním setkala ve svém okolí (pronásledování rodinných příslušníků, kamarádů). 71 % nemá osobní zkušenost s pronásledováním ani se s ním nesetkali ve svém okolí.⁴²

³⁹ Vlastní výzkum

⁴⁰ Vlastní výzkum

⁴¹ Vlastní výzkum

⁴² Vlastní výzkum

7 otázka: *Myslíte si, že Polici ČR řeší tyto případy ochotně a bez časového odkladu?*

Výsledek: U této odpovědi jsem u tázaných osob zaregistrovala grimasy, které Policii ČR lehce shazovaly z pozice ochránce lidských práv. Nicméně odpověď byla kladná. Celkový počet osob, které pevně věří v pomoc je 64%. Osob s pochybností bylo 29 %. Zbýlých 7 % tázaných nevěří v plnou a včasnou pomoc policie.⁴³

5.2. Výsledek dotazníku:

Výsledky průzkumu dokazují, že se k veřejnosti dostal pojem „stalking“. Ať z médií, z anglického slovníku nebo od kamaráda. Společnost svými odpovědi dále dokázala, že je o TČ pronásledování informována. Problém nastal u nejmladší ze skupin dotázaných, tj. 15 let, kteří nebyli schopni blíže specifikovat pronásledování, tedy „stalking“. Každopádně z průzkumu lze vyvodit, že ve veřejnosti panuje vcelku velká informovanost ohledně trestného činu pronásledování a co je důležité, veřejnost plně souhlasí s trestáním pachatele.⁴⁴

⁴³ Vlastní výzkum

⁴⁴ Vlastní výzkum

6. TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ OBČANA ČESKÉ REPUBLIKY

Zde bych chtěla poukázat na jednotlivé trestné činy, spojené s omezením osobní svobody, podle zákon č. 273/2008 Sbírky, o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jde konkrétní případy omezení osobní svobody pachatele, za spáchaný trestného čin.

6.1. § 168 Obchodování s lidmi

Kdo přijme, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá dítě, aby ho bylo jiným užito

- a) k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,
- b) k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla,
- c) k službě v ozbrojených silách,
- d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo
- e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kdo kořistí z takového jednání, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

Stejně bude potrestán, kdo jinou osobu než uvedenou v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá, aby jí bylo jiným užito

- a) k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,
- b) k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jeho těla,
- c) k službě v ozbrojených silách,
- d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo
- e) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kdo kořistí z takového jednání.⁴⁵

⁴⁵ FRIŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní* 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Katedra právních oborů a bezpečnostních studií. 2007. 420 s. ISBN 978-80-86708-51-5.

Odnětím svobody na pět až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) vydá-li takovým činem jiného v nebezpečí těžké újmy na zdraví nebo smrti,
- c) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo
- d) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.

Odnětím svobody na osm až patnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 těžkou újmu na zdraví,
- b) páchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo
- c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

Odnětím svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutí majetku bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 smrt. Příprava je trestná.⁴⁶

6.2. § 170 Zbavení osobní svobody

Kdo jiného bez oprávnění uvězní nebo jiným způsobem zbaví osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,
- c) způsobí-li takovým činem fyzické nebo psychické útrapy,
- d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo
- e) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

⁴⁶ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán,

- (a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo
 - (b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.
- (4) Příprava je trestná.⁴⁷

6.3. § 171 Omezení osobní svobody

Kdo jiného bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu usnadnit jiný trestný čin.

Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,
- c) způsobí-li takovým činem fyzické nebo psychické útrapy,
- d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo
- e) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.⁴⁸

⁴⁷ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

⁴⁸ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

6.4. § 172 Zavlečení

Kdo jinému lstí, násilím nebo hrozbou násilí nebo jiné újmy zavleče do ciziny, nebo ho přiměje, aby se do ciziny odebral, nebo ho odvrací od návratu z ciziny, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let. Stejně bude potrestán, kdo jiného lstí, násilím nebo hrozbou násilí nebo jiné újmy zavleče z ciziny do České republiky, nebo ho přiměje, aby se do České republiky odebral, nebo ho odvrací od návratu z české republiky.

Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,
- c) způsobí-li takovým činem fyzické nebo psychické útrapy,
- d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo
- e) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 smrt, nebo
- b) spáchá takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu. Příprava je trestná.⁴⁹

⁴⁹ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

6.5. § 174 Braní rukojmí

Kdo se zmocní rukojmí a hrozí, že ho usmrtí anebo že mu způsobí újmu na zdraví nebo jinou vážnou újmu, s cílem donutit jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

Odnětím svobody na pět let až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) je-li při takovém činu rukojmím dítě,
- c) je-li při takovém činu rukojmí více osob,
- d) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, nebo
- e) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu. Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt. Příprava je trestná.⁵⁰

6.5.1. Příklad braní rukojmí, s cílem požadování výkupného

V pátek 4. února letošního roku kolem 5. hodiny ranní ve Zdibech v okrese Praha - východ skupina 4 maskovaných pachatelů přepadla 36-letou občanku Ruské federace a unesla její 13-letou dceru. Únosci prohledali dům a odcizili větší množství šperků a cca 6.000 USD, přenosný počítač, fotoaparát a automobil. Za propuštění dítěte požadovali výkupné ve výši 100.000 USD. Ještě v průběhu pátečního dne únosci vrátili matce počítač i osobní automobil. Příklad byl policii, která ihned zahájila akci ke zjištění pachatelů a osvobození děvčete, oznámen v sobotu dopoledne. Pachatelé kontaktovali rodinu uneseného děvčete zhruba jedenkrát za den, a to zpravidla v noci. 10. února se únosci ozvali s tím, že pod odpadním košem u jedné z benzinových čerpacích stanic rodiče najdou instrukce. Pod košem byl skutečně nalezen dopis psaný unesenou dívkou spolu s kazetou namluvenou jejím hlasem. V tu chvíli začala série příkazů ze strany únosců. První instrukce přikazovala jet po dálnici D1 směrem na Průhonice. Tam následoval další pokyn pokračovat po dálnici D1. Únosci nechávali otce na různých místech dálnice čekat i několik hodin na další příkazy. Na základě jednoho

⁵⁰ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

z pokynů bylo výkupné v sobotu ráno ponecháno u motorestu na území Jihomoravského kraje. Další z řady pokynů ale přikazoval pokračovat dále po dálnici. Na posledním místě únosci telefonicky přislíbili, že se ozvou večer. Okolo 19. hodiny zatelefonovali s informací, že je dcera v pořádku a že bude u jednoho motorestu u dálnice ve směru z Bratislavy do Brna. Tam byla dívka skutečně ve spolupráci s dálničním oddělením nalezena a mohla být předána rodičům.

Pro detektivy ÚOOZ případ vydáním dívky neskončil. Ve 22 hodin v sobotu 12. února spustili akci směřující k dopadení podezřelých z únosu. V tu dobu totiž v herně u pražského multikina Galaxie zadrželi skupinu cizinců. Další podezřelí byli zadrženi během následujícího dne. Při policejní akci bylo zadrženo 7 osob podezřelých ze spáchání trestného činu únosu, vydírání, porušování domovní svobody a loupeže. Dále se podařilo zajistit důkazní materiál. Na všechny zadržené byla soudcem Krajského soudu uvalena vazba. Na objasnění tohoto technicky, profesně i časově náročného případu spolupracovali policisté ÚOOZ s pracovníky kriminální policie Praha - východ.

7. DRUHY TRESTŮ

Nový trestní zákoník účinný od 1. 1. 2010 přidává dva nové tresty, do dřívějšího trestního zákona z roku 1961. Konkrétně se jedná o tresty omezující osobní svobodu a to trest domácího vězení a trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Celý systém trestů je řazen od nejpřísnějšího k nejmírnějšímu.⁵¹

7.1. Jednotlivé tresty

odnětí svobody,
domácí vězení,
obecně prospěšné práce,
propadnutí majetku,
peněžitý trest,
propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
zákaz činnosti,
zákaz pobytu,
zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
ztráta čestných titulů nebo vyznamenání,
ztráta vojenské hodnosti,
vyhoštění.

7.2. Tresty týkající se omezení osobní svobody

Trest je prostředek státního donucení ukládaný soudy za trestné činy, jímž se pachatelé způsobí určitá zákonem stanovená újma, vyjadřující společenské odsouzení činu a jeho pachatele. Výkonem trestu nesmí být ponížena lidská důstojnost.

Účelem trestu je chránit společnost před pachatelé trestných činů. Zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život. Dále je účelem působit výchovně i na ostatní členy společnosti.⁵²

⁵¹ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

⁵² *Trestní právo hmotné*, 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o. 2005. 119 s. ISBN 80-86795-22-5.

7.2.1. Trest odnětí svobody

Zákon zvyšuje horní hranici základní výměry tohoto trestu. Dosud byla maximální hranice 15 let a 25 let či doživotí při ukládání výjimečného trestu. Nově bude základní horní hranice trestu 20 let a v případě výjimečného trestu 30 let či doživotí.

Nový trestní zákoník také nově umožňuje uložit mírnější trest tzv. korunnímu svědkovi v případech, když tento pomůže zabránit organizované trestné činnosti nebo ji významně pomůže odhalit. V takovém případě mu soud může uložit trest odnětí svobody pod dolní hranicí trestní sazby.

Další novinka se týká podmíněného odsouzení. Podle dosud platné úpravy mohl soud podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřesahujícího 2 roky. Pokud zároveň uložil dohled mohl soud podmíněně odložit i až tříletý trest odnětí svobody. Nyní se hranice pro oba typy podmíněného odsouzení (bez dohledu i s dohledem) sjednocuje na tři roky. Znamená to tedy to, že soud bude moci podmíněně odložit i tříletý trest odnětí svobody, aniž by zároveň musel obviněnému ukládat dohled probačního úředníka.

Změna nastane i při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Stále zůstává platit, že obviněný může být z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn po polovině trestu a v těch nejzávažnějších případech po dvou třetinách trestu. Nový trestní zákoník ale přináší i možnost propustit odsouzeného podmíněně z výkonu trestu ještě před uplynutím poloviny. Bude se to ale týkat jen trestných činů, za které zákon umožňuje uložit trest odnětí svobody na dobu nejvýše 5 let (zákon tyto trestné činy označuje jako přečiny), a to jen pokud se odsouzený bude ve výkonu trestu chovat vzorně. Další novinkou při podmíněném propuštění je to, že soud bude muset při svém rozhodování zkoumat i to, zda odsouzený nastoupil sám a včas do výkonu trestu, zda nahradil újmu, kterou trestným činem způsobil, či zda se řádně podroboval ochranné léčbě, pokud mu byla uložena. Soud také nově bude moci při podmíněném propuštění odsouzenému uložit, aby se v určitém vymezeném čase zdržoval ve svém bydlišti (tj. obdoba domácího vězení), může mu uložit i odpracovat obecně prospěšné práce v přiměřeném rozsahu 50 až 200 hodin či složit finanční částku na pomoc obětem trestné činnosti ve výši 2.000,- Kč až 10.000.000,- Kč.⁵³

⁵³ *Trestní právo pro laiky* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/system-trestu>>.

7.2.2. Domácí vězení

Trest domácího vězení bude moci být uložen jen u přečinů, tedy u trestných činů se sazbou odnětí svobody do pěti let. Pachatel bude muset dát předem písemný slib, že se bude ve stanovené době zdržovat na určené adrese. Nestanoví-li soud v rozsudku jinak, trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určeném obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, nebrání-li mu v tom důležité důvody, zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení v důsledku jeho onemocnění; zdravotnické zařízení je povinno na vyžádání orgánu činného v trestním řízení mu tuto skutečnost sdělit. Soud může odsouzenému povolit navštěvování pravidelných bohoslužeb nebo náboženských shromáždění i ve dnech pracovního klidu a pracovního volna.

Pokud odsouzený poruší podmínky domácího vězení, soud nařídí místo domácího vězení náhradní trest odnětí svobody na dobu až jednoho roku. Délku tohoto náhradního trestu stanoví soud už v rozsudku, takže odsouzený bude přesně vědět, co ho čeká, pokud podmínky domácího vězení poruší.

Podle současných zpráv by měl být trest domácího vězení kontrolován technickými prostředky. Obviněný by měl mít u sebe zařízení (hovoří se jakýchsi náramcích), pomocí něhož bude moci být sledován. Jak to nakonec bude probíhat v praxi, to se teprve ukáže.⁵⁴

7.2.3. Obecně prospěšné práce

Podle současně platného trestního zákona lze uložit trest obecně prospěšných prací ve výměře 50 až 400 hodin. Nový trestní zákoník horní hranici snižuje na 300 hodin. Na druhou stranu však dochází ke zpřísnění postihu pro případ, že odsouzený nevede řádný život nebo zaviněně nevykonává obecně prospěšné práce. Podle současné úpravy se v takovém případě za každé dvě neodpracované hodiny vyměří jeden den nepodmíněného trestu odnětí svobody. Podle nové právní úpravy se bude trest obecně prospěšných prací přeměňovat poměru 1:1, tedy za každou jednu neodpracovanou hodinu jeden den trestu odnětí svobody. V současnosti tedy může být

⁵⁴ *Trestní právo pro laiky* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/system-trestu>>.

trest obecně prospěšných prací přeměněn maximálně na 200 dnů odnětí svobody, podle nového trestního zákona to může být až 300 dnů odnětí svobody.⁵⁵

7.2.4. Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Jedná se o zcela nový druh trestu, který směřuje pravděpodobně především na agresivní účastníky sportovních (hlavně fotbalových) utkání. Tento trest bude moci být uložen na dobu až deseti let. Odsouzený po celou dobu tohoto trestu bude mít zákaz vstupu na ty akce, které soud v e svém rozsudku stanoví. Odsouzený po celou dobu trestu bude muset spolupracovat s probačním úředníkem. Pokud to probační úředník bude považovat za vhodné, bude se muset odsouzený v době konání akce, kterou bude mít zakázanou, hlásit na příslušné policejní stanici.⁵⁶

⁵⁵ *Trestní právo pro laiky* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/system-trestu>>.

⁵⁶ *Trestní právo pro laiky* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/system-trestu>>.

8. DOMÁCÍ VĚZENÍ U NÁS A VE SVĚTE

Elektronické monitorování bylo poprvé představeno skupinkou výzkumníků na Harvardské univerzitě v 60. letech minulého století. Velký rozmach přišel až během 80. let, kdy se systém ve velkém ujal v USA. Systém elektronického hlídání domácích vězňů začala posléze využívat i Velká Británie a dnes se v různých fázích zavádí v mnoha státech EU.

8.1. Trest domácího vězení v zahraničí, jeho fungování

Jde o trest, kdy je pachatel umístěn na kotník náramek, který nelze sundat a díky které je pachatel neustále monitorován. Náramek odesílá informace o poloze odsouzeného prostřednictvím rádiového signálu do centrálního přijímače. Bývá umístěn přímo v domácnosti hlídaného a s policií komunikuje přes klasickou síť mobilního operátora. Nedochází zde, k ponižování pachatele ani k jiné diskriminaci, ke které by určitě docházelo, kdyby byl náramek umístěn na jiném místě. Například na krku. Pachateli je umožněno docházet do zaměstnání. Pachatel se musí v konkrétní čas hlásit doma. Pokud se náramek v domluvený čas nespojí s centrálním přijímačem, je policii odeslán varovný signál a ta vyšle hlídku.

Náramek má však i své zápory, může dojít ke ztrátě signálu, musí být odolný vůči několika faktorům, jinými slovy musí být technicky bezchybný, což může být problém. Z celosvětového pohledu neexistuje jednotný a správný recept na dokonalý "náramkový systém". V každém státě používají trochu odlišnou technologii, přičemž všechny mají svá pro i proti.

8.1.1. USA a domácí vězení

Ve Spojených státech se už několik let hojně používají náramky. se zabudovaným GPS zařízením. Dohledové centrum policie má prakticky neustále informace o tom, kde se odsouzený v daném momentě nachází. Náramek fungující na bázi navigačního systému má však své velké proti. Při vstupu do budovy ztratí signál. U každého hlídaného člověka tak soud musí vypracovat speciální okruh míst, kde se může volně, ale zároveň monitorovatelně pohybovat.⁵⁷

8.1.2. ČR a domácí vězení

Jak bude systém elektronického hlídání domácích vězňů fungovat v České republice, je zatím velkou neznámou. "Ministerstvo spravedlnosti nechává v tuto chvíli plně na uchazečích, s jakými návrhy řešení přijdou. Bude až na hodnotící komisi, k jaké variantě řešení se přikloní.

S největší pravděpodobností se do výběrového řízení přihlásí i mnoho společností, které mají s elektronickými náramky zkušenosti ze zahraničí. Domácí vězení zavedl od ledna nový trestní zákoník. Jak bude konkrétně zmíněno níže. Než začnou fungovat elektronické náramky, bude odsouzené hlídat probační a mediační služba. Zkušební provoz elektronického systému hlídání vězňů by měl proběhnout ještě letos.⁵⁸

Stávající úprava TDV může při vhodné aplikaci přispět k tomu, že počet vězňů nebude dále narůstat, jelikož jim bude uložen trest domácího vězení a Probační a mediační služba se jim bude věnovat nejen v rámci namátkové kontroly, ale i z hlediska jejich integrace zpět do společnosti. Z toho důvodu došlo k personálnímu a materiálnímu posílení Probační a mediační služby. V praxi je však třeba zajistit, aby trest domácího vězení nebyl neefektivně nadužíván a byl ukládán v součinnosti s probačními úředníky.

⁵⁷ *Profimedia - Tech a trendy* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://mobil.idnes.cz/naramky-pro-vezne-jsou-velkym-otaznikem-mohly-by-mit-mobil-s-gps-pxo-/mob_tech.asp?c=A100312_125320_mob_tech_apo>.

⁵⁸ *Profimedia - Tech a trendy* [online]. 2010, [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://mobil.idnes.cz/naramky-pro-vezne-jsou-velkym-otaznikem-mohly-by-mit-mobil-s-gps-pxo-/mob_tech.asp?c=A100312_125320_mob_tech_apo>.

Tento nový institut by měl v dlouhodobém horizontu přinést značné úspory (ročně se předpokládá úspora cca. 750 mil. Kč), řeší tak kromě problému přeplněnosti věznic i problém nedostatku financí v justici.⁵⁹

8.2. Trest domácího vězení a jeho právní úprava

Soud může uložit trest domácího vězení až na dvě léta, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele, lze mít důvodně za to, že postačí uložení tohoto trestu, a to popřípadě i vedle jiného trestu, a pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne veškerou potřebnou součinnost.

Jako samostatný trest může být trest domácího vězení uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.⁶⁰

Nestanoví-li soud v rozsudku jinak, trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určeném obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, nebrání-li mu v tom důležité důvody, zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení v důsledku jeho onemocnění; zdravotnické zařízení je povinno na vyžádání orgánu činného v trestním řízení mu tuto skutečnost sdělit. Soud může odsouzenému povolit navštěvování pravidelných bohoslužeb nebo náboženských shromáždění i ve dnech pracovního klidu a pracovního volna.

Soud může uložit pachateli na dobu výkonu tohoto trestu přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti uvedené v § 48 odst. 4 směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

Jde-li o pachatele ve věku blízkém věku mladistvých, může soud v zájmu využití výchovného působení rodiny, školy a dalších subjektů uložit, a to samostatně nebo vedle přiměřených omezení a přiměřených povinností uvedených v § 48 odst. 4, též

⁵⁹ Justice [online]. 2009, [cit. 24. Dubna 2010]. Dostupn na WWW>

<<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5266&d=310180>>.

⁶⁰ Trestní zákoník a trestní řád, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

některá z výchovných opatření uvedených v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže za obdobného užití podmínek stanovených pro mladistvé.⁶¹

⁶¹ *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag, 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.

9. OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY OBČANA ČR V ZAHRANIČÍ

9.1. Právní předpis podle kterého se postupuje

Zastupitelský úřad postupuje v souladu s ustanoveními Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích ze dne 24. dubna 1963, která byla publikována vyhláškou č. 32/1969 Sb. Musí též zohlednit právní řád a zvyklosti cizího státu, ve kterém k omezení osobní svobody ČR došlo.⁶²

9.2. Podmínky a postup řešení životní situace

Při omezení osobní svobody v zahraničí, čímž se rozumí zejména zadržení občana ČR, jeho vazba a výkon trestu odnětí svobody, mají občané České republiky dle Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z 24. Dubna 1963 právo na spojení se zastupitelským úřadem České republiky. Orgány cizího státu jsou povinny, pokud o to zadržená osoba požádá, neprodleně informovat o zadržení zastupitelský úřad České republiky. Dále je cizí stát povinen bez prodlení doručit zastupitelskému úřadu České republiky každou zprávu, kterou zadržená osoba určila k doručení. Zastupitelský úřad nemůže pomoci ve všech potřebných bodech. Jelikož není účastníkem trestního řízení, nemůže vystupovat např. v roli advokáta, ani jakkoli zasahovat do činnosti orgánů činných v trestním řízení. Naopak může poskytnout pomoc v zajištění kontaktu s rodinou, dále pomoc při vyhledání právního zástupce, který je oprávněn poskytovat právní pomoc v daném státě.

Některé dvoustranné mezinárodní smlouvy umožňují, aby si osoba, která byla v cizině odsouzena k trestu odnětí svobody, za určitých podmínek podala žádost o vydání k výkonu trestu odnětí svobody do České republiky.

⁶² *Omezení osobní svobody v zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 10. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak_resit_situace_v_zahranici/omezeni_osobni_svobody_v_zahranici.html>.

V případě kladného vyřízení žádosti může odsouzený občan České republiky vykonat trest odnětí svobody v ČR.⁶³

V této věci omezení osobní svobody v zahraničí, je oprávněn jednat (podat žádost) občan ČR jehož osobní svoboda byla omezena, jeho rodinný příslušník či jiná blízká osoba.

9.3. Kde, s kým a kdy se tato životní situace řeší

Na zastupitelském úřadu České republiky v zemi, v níž k omezení osobní svobody českého občana došlo, nebo na odboru konzulárních činností ministerstva zahraničních věcí České republiky. Situace se řeší s konzulárními pracovníky zastupitelského úřadu. Ti mají právo hovořit s občany České republiky, dopisovat si s nimi a v naléhavých případech je i navštěvovat. Dále se také může kontaktovat konzulární odbor Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Nejlépe je, mít vždy při sobě doklad totožnosti a doklad dokazující příbuzenský vztah. Během řešení této situace nejsou ze strany ČR stanoveny správní poplatky.⁶⁴

9.4. Lhůty pro vyřízení

U této stránky problému, tedy lhůty vyřízení, záleží na právním řádu konkrétní cizí země. Resp. rozhodnutí příslušného soudu či orgánu, s nímž má být jednáno. Tedy ten který omezil osobní svobodu občana ČR.⁶⁵

⁶³ *Omezení osobní svobody v zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 10. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak_resit_situace_v_zahranici/omezeni_osobni_svobody_v_zahranici.html>.

⁶⁴ *Omezení osobní svobody v zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 10. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak_resit_situace_v_zahranici/omezeni_osobni_svobody_v_zahranici.html>.

⁶⁵ *Omezení osobní svobody v zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 10. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak_resit_situace_v_zahranici/omezeni_osobni_svobody_v_zahranici.html>.

10. VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY V USA A EVROPĚ

10.1. Věznice USA

a) s maximální bezpečností: železobetonové pevnosti s důmyslnou technikou: pro nejnebezpečnější zločince

b) se střední úrovní bezpečnosti: pro méně nebezpečné pachatele s nižšími sklony k útěku

c) s minimální bezpečností: zde větší volnost vězňů, programy zacházení: pracovní, vzdělávací, oddechové, psychoterapeutické, náboženské a další,

d) tzv. otevřené ústavy: vězeňské farmy, ranče, lesní tábory, střediska odborného vzdělávání,

e) vazební věznice: k umístění obviněných do vazby a k výkonu krátkodobých trestů; ve vazbě osoby mladé, chudé, nevzdělané X kauce⁶⁶

10.1.1. Výhody amerického systému:

- a) nižší finanční náklady než při uvěznění,
- b) neodloučenost „vězně“ od rodiny a zaměstnání,
- c) nehrozí „kriminální infekce“.⁶⁷

10.2. Evropa

Evropská unie nepoužívá trest smrti – důvody: _____

- a) nebezpečí nenapravitelných justičních omylů,
- b) neúčinnost (státy USA, které trest smrti uplatňují, nemají nižší počty vražd)
- c) křesťanská tradice: páté přikázání = NEZABIJEŠ!

Evropská vězeňská filozofie – tři principy

1. Prokazovat úctu k základním lidským právům vězně.
2. Odnětí svobody je samo o sobě dostatečným trestem. Vlastní pobyt ve vězení nemá být trestem navíc.
3. Umožňovat vězňům zlepšování jejich znalostí a schopností s cílem zvýšit jejich šanci na reintegraci do společnosti.

⁶⁶ Hála, J. *Bolest a naděje vězení*, České Budějovice: Triton 2007, ISBN 978-80-7387-013-3.

⁶⁷ Hála, J. *Bolest a naděje vězení*, České Budějovice: Triton 2007, ISBN 978-80-7387-013-3.

10.3. Problematika spojená s vězněním

Počet vězňů neustále stoupá (viz. Příloha č. I) a s tím i náklady na jejich věznění. Česká republika na tom není zdaleka nejhůře. Např. náš počet vězňů, v přepočtu na počet obyvatel, je srovnatelný s velkou Británií. Počet vězněných osob u nás momentálně činí přibližně 19. 250 osob. Ve většině dalších západoevropských zemí, například v Německu či ve Francii, je ale vězňů výrazně méně.

Velkou pomocí pro finanční stránce státu, by bylo více uplatňovat trest odnětí svobody a to trest Domácí vězení. Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR).

Zmenší se tím jak náklady za ubytování pachatele, tak za stravování a jiné aktivity, které jsou pachateli za přečin ve věznicích dovolovány.

11. OMEZENÍ SVOBODY POHYBU A POBYTU V ČLENSKÝCH ZEMÍCH EU

11.1. Z důvodu ochrany veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti

Právní předpisy Společenství udělují občanům EU právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou určitých omezení a podmínek stanovených v právních předpisech Společenství. Smlouva o založení Evropského společenství stanoví, že členské státy mohou omezit toto právo občanů EU a jejich rodinných příslušníků, jestliže je toto omezení ospravedlněno ochranou veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Jakékoli takové omezení, např. zamítnutí víza, odepření vstupu, zamítnutí pobytu nebo vyhoštění, musí být v souladu s podmínkami stanovenými právními předpisy Společenství, které nabízejí významné záruky pro zajištění toho, aby členské státy tuto pravomoc nezneužívaly.⁶⁸

11.1.1. Věcné záruky

Pokud jde o veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, musejí být opatření učiněná na tomto základě přiměřená (vyhoštění je velmi citelným zásahem do života člověka a musí být přiměřené závažnosti provinění vůči veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti) a musejí se zakládat výlučně na vašem osobním jednání. Vaše osobní jednání navíc musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Záznam v trestním rejstříku sám o sobě nepředstavuje důvod pro omezení práva svobodně se pohybovat a pobývat v členských státech. Omezující opatření rovněž nemohou být zdůvodněna čistě na základě obecné prevence. Členské státy jsou oprávněny s jinými členskými státy konzultovat vaše případné trestní záznamy, ale nesmějí takový dokument nebo osvědčení o dobrém chování požadovat od vás. Tyto konzultace se nesmějí stát běžnou praxí. Před přijetím rozhodnutí o vyhoštění vezme hostitelský členský stát v úvahu skutečnosti, jako je délka vašeho pobytu na jeho území, váš věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v hostitelském členském státě a intenzita vazeb na zemi vašeho původu. Navíc občané EU a jejich rodinní příslušníci bez ohledu na jejich státní

⁶⁸ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: < http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-policy-or-security/index_cs.html >.

příslušnost, kteří mají právo trvalého pobytu, požívají zvýšené ochrany před vyhoštěním, neboť je lze vyhostit pouze na základě závažných důvodů ochrany veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Co se týče občanů EU, kteří v hostitelském státě pobývali předcházejících 10 let nebo jsou nezletilými osobami, lze vyhoštění ospravedlnit pouze naléhavými důvody ochrany veřejné bezpečnosti.⁶⁹

11.1.2. Procesní záruky

Jste rovněž chráněni procesními zárukami. Pokud máte být vyhoštěni nebo vám má být odepřen vstup, musíte být v každém případě o tomto rozhodnutí písemně uvědoměni takovým způsobem, abyste mohli porozumět jeho obsahu i důsledkům. Rozhodnutí musí zahrnovat přesné a úplné informace o důvodech, na nichž se zakládá, a musí také uvést soud nebo správní orgán, k němuž můžete podat opravný prostředek, a lhůty k jeho podání. Musíte mít přístup k soudním a případně k správním opravným řízením, abyste mohli podat opravný prostředek nebo usilovat o přezkum jakéhokoli rozhodnutí proti vám na tomto základě. Tato řízení musejí umožňovat posouzení zákonnosti rozhodnutí, jakož i skutečností a okolností, na nichž je navrhované opatření založeno. Je-li součástí návrhu na opravný prostředek proti rozhodnutí o vyhoštění žádost o předběžné opatření pozastavující výkon tohoto rozhodnutí, nesmí ke skutečnému vyhoštění dojít před vydáním rozhodnutí o tomto předběžném opatření. Může vám také být na určitou dobu zakázán pobyt (zákaz vstupu do hostitelského státu), ale za přiměřenou dobu, nejpozději však po uplynutí tří let od vykonání konečného rozhodnutí o zákazu pobytu, můžete požádat o zrušení tohoto zákazu. Pokud je příkaz k vyhoštění, který byl vydán jako sankce nebo právní důsledek trestu odnětí svobody, vykonán více jak dva roky po svém vydání, je hostitelský členský stát povinen, než vás vyhostí, prověřit, zda stále a skutečně představujete ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, a posoudit, zda nedošlo k podstatné změně okolností.⁷⁰

⁶⁹ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: < http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-policy-or-security/index_cs.html >.

⁷⁰ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: < http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-policy-or-security/index_cs.html >.

11.2. Z důvodu ochrany veřejného zdraví

Právní předpisy Společenství udělují občanům EU právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou určitých omezení a podmínek v nich stanovených. Smlouva o založení Evropského společenství stanoví, že členské státy mohou omezit toto právo občanů EU a jejich rodinných příslušníků, jestliže je toto omezení ospravedlněno ochranou veřejného zdraví. Jakékoli takové omezení, např. zamítnutí víza, odepření vstupu, zamítnutí pobytu nebo vyhoštění, musí být v souladu s podmínkami stanovenými právními předpisy Společenství, které nabízejí významné záruky pro zajištění toho, aby členské státy tuto pravomoc nezneužívaly.⁷¹

11.2.1. Věcné záruky

Co se týče veřejného zdraví, může být omezení svobody pohybu ospravedlněno pouze nejzávažnějšími infekčními nemocemi. V případě, že existují závažné náznaky, že je to nutné, může po vás být požadováno, abyste se do tří měsíců po příjezdu podrobili bezplatné lékařské prohlídce. Opatření učiněná na tomto základě musejí být přiměřená. V žádném případě však důvodem k vyhoštění nesmějí být nemoci, které se vyskytnou po uplynutí lhůty tří měsíců po příjezdu.⁷²

11.2.2. Procesní záruky

Jste rovněž chráněni procesními zárukami. Pokud máte být vyhoštěni nebo vám má být odepřen vstup, musíte být v každém případě o tomto rozhodnutí písemně uvědomeni takovým způsobem, abyste mohli porozumět jeho obsahu i důsledkům. Rozhodnutí musí zahrnovat přesné a úplné informace o důvodech, na nichž se zakládá, a musí také uvést soud nebo správní orgán, k němuž můžete podat opravný prostředek, a lhůtu k jeho podání. Musíte mít přístup k soudním a případně k správním opravným řízením, abyste mohli podat opravný prostředek nebo usilovat o přezkum jakéhokoli rozhodnutí proti vám na tomto základě. Tato řízení musejí umožňovat posouzení

⁷¹ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-health/index_cs.html>.

⁷² *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-health/index_cs.html>.

zákonnosti rozhodnutí, jakož i skutečností a okolností, na nichž je navrhované opatření založeno.⁷³

11.3. Z jiného důvodu

Právní předpisy Společenství udělují občanům EU právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou určitých omezení a podmínek v nich stanovených. Smlouva o založení Evropského společenství stanoví, že členské státy mohou omezit toto právo občanů EU a jejich rodinných příslušníků, jestliže je toto omezení ospravedlněno ochranou veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Výše uvedená omezení se vztahují na situace, kdy dotčená osoba stále splňuje podmínky svobody pohybu a pobytu, ale hostitelský členský stát je na výše uvedeném základě oprávněn přijmout omezující opatření. Právní předpisy Společenství rovněž upravují situaci, kdy je hostitelský členský stát oprávněn zamítnout vám přístup, protože nesplňujete podmínky stanovené pro právo vstupu, když například nemáte cestovní doklady a nejste jinými prostředky schopni prokázat, že máte právo vstupu. Můžete být vyhoštěni i během prvních tří měsíců pobytu, pokud se stanete nepřiměřenou zátěží pro sociální systém hostitelského členského státu. Toto se nevztahuje na občany EU, kteří jsou zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné, osoby, které si ponechávají takové postavení, uchazeči o zaměstnání či jejich rodinní příslušníci. Hostitelský členský stát je rovněž oprávněn vás vyhostit po završení tříměsíčního pobytu v něm, jestliže již nesplňujete podmínky stanovené pro právo pobytu. Toto by mohlo nastat například v případě studenta, který ukončil studia a nemá žádné prostředky pro vlastní obživu, nebo osoby, která se stala nepřiměřenou zátěží pro sociální systém hostitelského členského státu, přestože na počátku svého pobytu tvrdila, že má dostatečné prostředky, aby se takovou zátěží nestala.⁷⁴

⁷³ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-health/index_cs.html>.

⁷⁴ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/other-grounds/index_cs.html>.

11.3.1. Podstatné záruky

Hostitelský členský stát v žádném případě nemůže přijmout opatření pro vyhoštění občana EU nebo jeho rodinných příslušníků, pokud:

- a) občané EU jsou zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné, nebo
- b) občané EU vstoupili na území hostitelského členského státu za účelem hledání zaměstnání. V tom případě nesmějí být občané EU ani jejich rodinní příslušníci vyhoštěni, pokud mohou prokázat, že pokračují v hledání zaměstnání a mají skutečnou naději, že budou zaměstnání. Jakákoli taková omezení, např. odepření vstupu, zamítnutí pobytu nebo vyhoštění, musí být v souladu s podmínkami stanovenými právními předpisy Společenství, které nabízejí významné procesní záruky pro zajištění toho, aby členské státy této pravomoci nezneužívaly.⁷⁵

11.3.2. Procesní záruky

Pokud vám má být odepřen vstup nebo máte být vyhoštěni, musíte být v každém případě o tomto rozhodnutí písemně uvědoměni takovým způsobem, abyste mohli porozumět jeho obsahu i důsledkům. Rozhodnutí musí zahrnovat přesné a úplné informace o důvodech, na nichž se zakládá, a musí také uvést soud nebo správní orgán, k němuž můžete podat opravný prostředek, a lhůtu k jeho podání. Musíte mít přístup k soudním a případně k správním opravným řízením, abyste mohli podat opravný prostředek nebo usilovat o přezkum jakéhokoli rozhodnutí proti vám na tomto základě. Tato řízení musejí umožňovat posouzení zákonnosti rozhodnutí, jakož i skutečností a okolností, na nichž je navrhované opatření založeno. Členské státy mohou přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků.⁷⁶

⁷⁵ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/other-grounds/index_cs.html>.

⁷⁶ *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/other-grounds/index_cs.html>.

12. ZÁVĚR

Práce poskytuje náhled na problematiku jak na území České republiky tak na problémy omezení svobody pohybu a pobytu občana České republiky v zahraničí. Kapitola dvanáct stanovuje přesný popis řešení životní situace, a to omezení osobní svobody v zahraničí. Zadržený občan České republiky, má právo na přesun a řešení životní situace na území České republiky. Pokud to ovšem dovoluje právní řád cizího státu.

Pomocí formální konzultace, s kriminalistou KŘP Jihočeského kraje, se sídlem v Českých Budějovicích, oddělení obecné kriminality panem Radkem Radovesnickým. jsem mohla v práci uvést aktuální informace, týkající se omezení osobní svobody jako rukojmí. Formální konzultace poukázala, ač jsem tento výsledek nečekala, na mizivou až nulovou trestnou činnost s rukojmím v Jižních Čechách. Práce obsahuje další omezení osobní svobody z pohledu oběti TČ a to „stalking“ (pronásledování). Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR).

Práce dále řeší omezení osobní svobody ve smyslu trestu za spáchaný trestný čin. V České republice je na 100 000 obyvatel 204 vězňů, jen pro zajímavost Slovensko 151 vězňů obyvatel a sousedící Německo 88 vězňů obyvatel na 100 000 obyvatel, statistika z roku 2009, uveřejněna na stránkách vězeňské služby České republiky.

V práci poukazuji na nárůst kriminality na území České republiky a s tím stoupající náklady na věznění. To potvrzuje vložený kvantitativní ukazatel s počty odsouzených vězňů za roky 2001 až 2009. Proto si myslím, že aktuálně řešené téma a to náramkový systém v trestu domácího vězení, je velmi vhodný trest pro pachatele, který je schopný se tímto trestem napravit. Odpadnou tím pro stát náklady minimálně za ubytování a stravování. Systém je používán v jiných zemích již 50 let např. USA, proto se Česká republika může vyvarovat chyb v minulosti a náramkový systém dobře využít.

13. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*, Praha: Granad 2008. 160 s. ISBN: 978-80-247-2207-8.
2. FRIŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní* 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, Katedra právních oborů a bezpečnostních studií. 2007. 420 s. ISBN 978-80-86708-51-5.
3. HÁLA, J. *Bolest a naděje vězení*, České Budějovice: Triton 2007. ISBN 978-80-7387-013-3.
4. KLÍMA, K. a kolektiv. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vyd. Praha: Aleš Čeněk. 2009. 1448 s. ISBN 978-80-7380-140-3.
5. MASARÍK, J., KRICNER, V. *Správní právo*. 4. vyd. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2005. 151 s. ISBN 80-86795-16-0.
6. MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, 2006. 313 s. ISBN 80-7201-458-7.
7. STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*, 1 vyd. Praha: Key Publishing 2009. 91 str. ISBN: 978-80-7418-020-0.
8. SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a regionálních studií, o. p. s. 2009. 118 s. ISBN: 978-80-86708-81-2.
9. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2009. 400 s. ISBN 978-80-7380-160-1.
10. *Trestní zákoník a trestní řád*, 1. vyd. Praha: Anag. 2009. 424 s. ISBN 978-80-7263-561-0.
11. *Trestní právo hmotné*, 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o. 2005. 119 s. ISBN 80-86795-22-5.
12. ÚZ č. 676. *Celní předpisy*. Ostrava: Sagit, 2008. 128s. ISBN 978-80-7208-689-4.
13. ÚZ č. 765. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7208-782-2.

14. ÚZ č. 791. ÚZ č. 791. *Ústava České republiky. Listina základních práv a svobod. Parlament, ministerstva. Ombudsman. Antidiskriminační zákon.* Ostrava: Sagit, 2010. 208 s. ISBN 978-80-7208-808-9.
15. *Zákon o Obecní policii.* 7. vyd. Praha: Armex Publishing s. r. o., 2010. 81 s. ISBN 9788086795843.
16. ZOUBEK, V. *Právo věda a státověda. Úvod do právního a státovědního myšlení.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 700 s. ISBN 978-80-7380-239-4.

Elektronické zdroje

1. *Policie ČR: Vybrané zákony ČR* [online]. Praha [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/vybrane-zakony-cr-815149.aspx>>.
2. *Misterstvo vnitra* [online]. 2008 [cit. 25. Dubna 2010]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/regiony/praha/metropol/2005/050525.html>>.
3. *Nakladatelství ekonomické a právní literatury* [online]. Praha [cit. 24. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.sagit.cz/pages/uztxt.asp?tema_id=1563&cd=168&typ=r&refresh=yes&det=&levelid=643722&levelidzalozka=&datumakt=01.03.2009>.
4. *Trestní právo pro laiky* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/system-trestu>>.
5. *Profimedia - Tech a trendy* [online]. 2010, [cit. 16. Dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://mobil.idnes.cz/naramky-pro-vezne-jsou-velkym-otaznikem-mohly-by-mit-mobil-s-gps-pxo-/mob_tech.asp?c=A100312_125320_mob_tech_apo>.
6. *Justice* [online]. 2009, [cit. 24. Dubna 2010]. Dostupn na WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5266&d=310180>>.
7. *Mediafax.cz KRIMI* [online]. Praha [cit. dne 4. 5. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.mediafax.cz/krimi/2986307-Pribramska-policie-zacala-setrit-prvni-pripad-nebezpecneho-sledovani>>.
8. *Omezení osobní svobody v zahraničí* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2009 [cit. 10. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak_resit_situace_v_zahranici/omezeni_osobni_s_vobody_v_zahranici.html>.
9. *Omezení svobody pohybu a pobytu* [online]. Praha: Vaše Evropa, 2007 [cit. 16. dubna 2010]. Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/citizens/living/restrictions-and-limitations/public-policy-or-security/index_cs.html>.
10. *Zprávy* [online]. Praha [cit. dne 4. 5. 2010]. Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/policie-osvobodila-divku-kterou-drzel-muz-jako-rukojmi-v-byte-p68/krimi.asp?c=A090718_120511_krimi_pje>.
11. *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=506>.

12. *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/vyznam-vykazani-pro-osoby-ohrozene-domacim-nasilim>>.
13. *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/co-znamenaj-pojem-vykazani>>.
14. *Interdisciplinární tým města Brna pro oblast domácího násilí* [online]. Brno [cit. Dne 13. 7. 2010]. Dostupné na WWW: <<http://www.idtbrno.cz/prava-ohrozene-osoby>>.

14. PŘÍLOHY

- I. Počty odsouzených k nástupu do výkonu trestu odnětí svobody k 31. 12. 2009
- II. Počty odsouzených dle státní příslušnosti k 31. 12. 2009
- III. Složení odsouzených dle typu věznice k 31. 12. 2009
- IV. Dotazník – Informovanost veřejnosti o nově schváleném TČ – Pronásledování
- V. Graf č. 1 - Kolik je vám let?
- VI. Graf č. 2 - Je vám znám pojem Stalking?
- VII. Graf č. 3 - Víte co Stalking znamená?
- VIII. Graf č. 4 - Víte, že od roku 2010 je pronásledování, považován za TČ?
- IX. Graf č. 5 - Souhlasíte s trestáním osob, které neustále pronásledují jiné osoby?
- X. Graf č. 6 - Setkali jste se již s pronásledováním?
- XI. Graf č. 7 – Myslíte si, že Policie ČR řeší tyto případy ochotně a bez časového odkladu?
- XII. Tabulka přehledu počtu vykázaní dle krajů v roce 2010 – zpracoval Bílý kruh bezpečí
- XIII. Tabulka za první pololetí počtu případů vykázaní z domova kvůli domácímu násilí 2007 /2009.
- XIV. Tabulka za druhé pololetí počtu případů vykázaní z domova kvůli domácímu násilí 2007 /2009.
- XV. Graf č. 8 – Počty vykázaných osob za roky 2007 – 2009.

Příloha I

Počty odsouzených k nástupu do výkonu trestu odnětí svobody k 31. 12. 2009

Druh nástupu/ Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Převodem z vazby	6352	4065	4278	4263	3987	3757	3690	3784	3870
Z občanského života	6342	6011	7089	8284	9000	8784	9468	10475	11349
Celkem	12694	10076	11367	12547	12987	12541	13158	14259	15219

Příloha II

Počty odsouzených dle státní příslušnosti k 31. 12. 2009

	ČR	Cizinci	Celkem
Muži	17 349	1 018	18 367
Ženy	968	39	1 007
Celkem	18 350	1 054	19 374

Příloha III

Složení odsouzených dle typu věznice k 31. 12. 2009

Typ věznice / Rok	S dohledem	S dozorem	S ostrahou	Se zvýšenou ostrahou	Celkem
2006	540	6 115	8 253	1 160	16179
2007	485	6 415	8 465	1 148	16 647
2008	509	7 226	9 041	1 172	18 100
2009	581	7 610	9 789	1 220	19 74

Příloha IV

Dotazník – Informovanost veřejnosti o nově schváleném TČ - Pronásledování

Milí spoluobčané,

jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a pracuji na své bakalářské práci „Omezení osobní svobody jako závažný zásah do práv a svobod občana“. Chtěla bych Vás poprosit o spolupráci při vyplnění tohoto anonymního dotazníku, jehož cílem je zjistit, jaká je informovanost občanů v oblasti TČ pronásledování. Výsledky budou sloužit výhradně pro moji bakalářskou práci.

1. Kolik Vám je let?
 - 15 – 25**
 - 25 – 30**
 - 30 – 40**
 - 40 – 50**
 - 50 a více**

2. Je Vám znám pojem Stalking?
 - Ano**
 - Ne**

3. Víte, co Stalking znamená?
 - Ano, jistě**
 - Nevím**

4. Víte, že od roku 2010 je pronásledování neboli Stalking, považován za TČ?
 - Ano**
 - Ne**

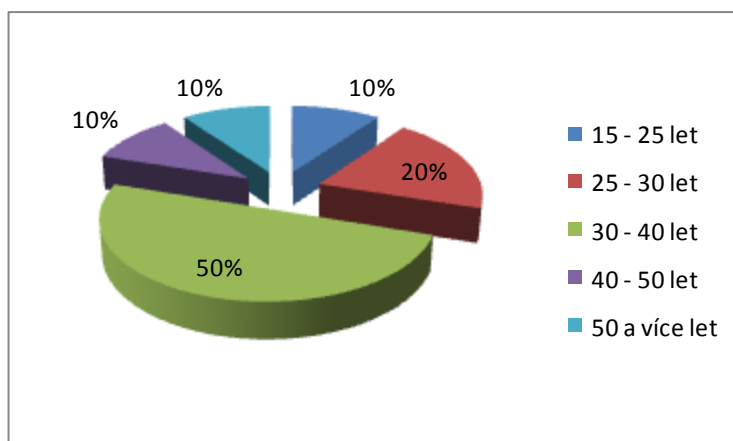
5. Souhlasíte s trestáním osob, které neustále pronásledují jiné osoby?
 - Rozhodně ano**
 - Nezajímá mě to**
 - Nesouhlasím**

6. Setkali jste se již s pronásledováním?
 - Ano, osobně**
 - Ano, ve svém okolí**
 - Ne, nesetkal/a**

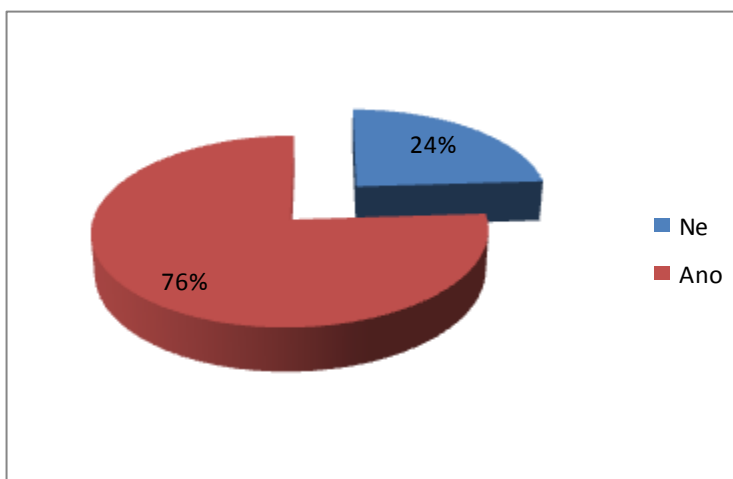
7. Myslíte si, že Policie ČR řeší tyto případy ochotně a bez časového odkladu?
 - Ano věřím**
 - Ne 100%, ale věřím**
 - Nevěřím**

Děkuji za Vaši trpělivost!

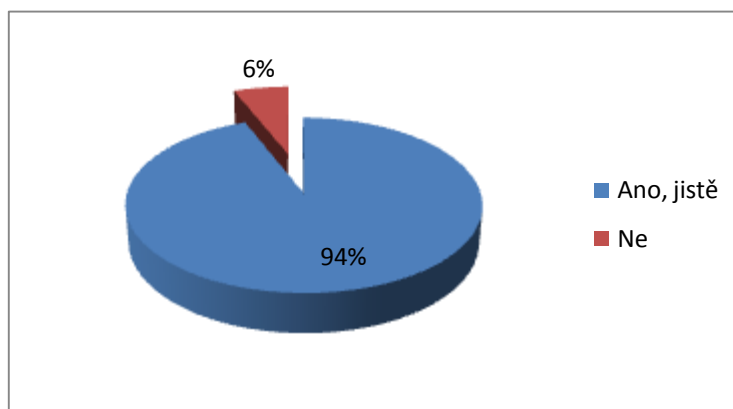
Příloha V - Graf č. 1 – Kolik je vám let?⁷⁷

Příloha VI – Graf č. 2 – Je vám znám pojem „stalking“ ?⁷⁸

Příloha VII – Graf č. 3 – Víte co „stalking“ znamená?⁷⁹

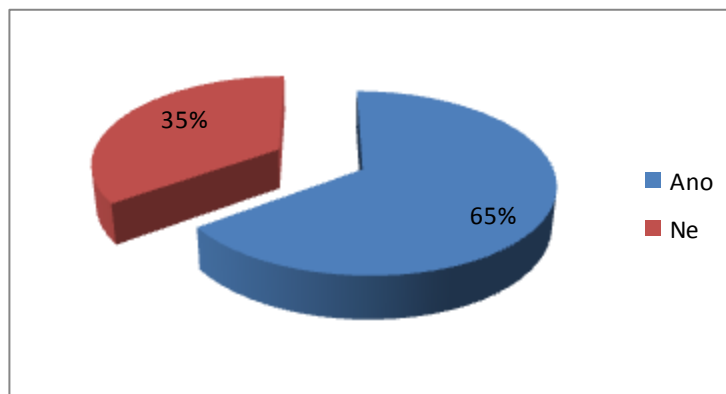

⁷⁷ Vlastní výzkum

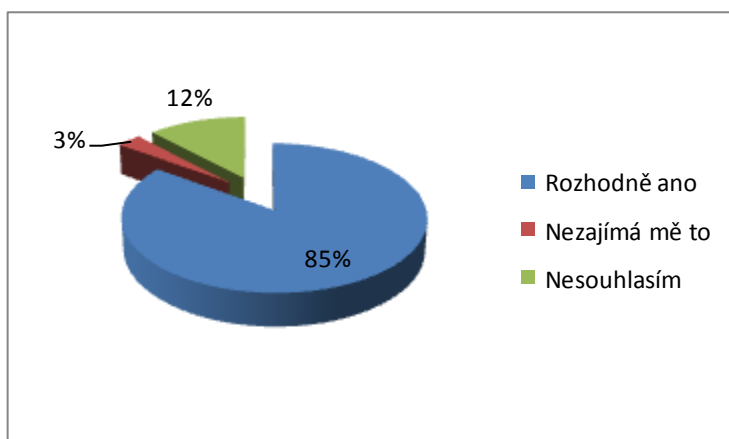
⁷⁸ Vlastní výzkum

⁷⁹ Vlastní výzkum

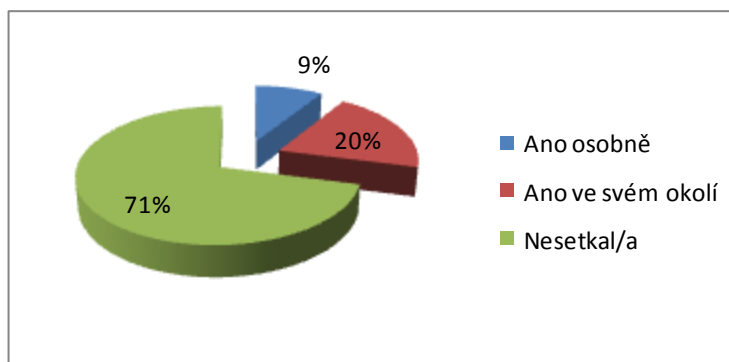
Příloha VIII – Graf č. 4 - Víte, že od roku 2010 je pronásledování neboli „stalking“, považován za TČ?⁸⁰

Příloha IX – Graf č. 5 - Souhlasíte s trestáním osob, které neustále pronásledují jiné osoby?⁸¹

Příloha X – Graf č. 6 - Setkali jste se již s pronásledováním?⁸²

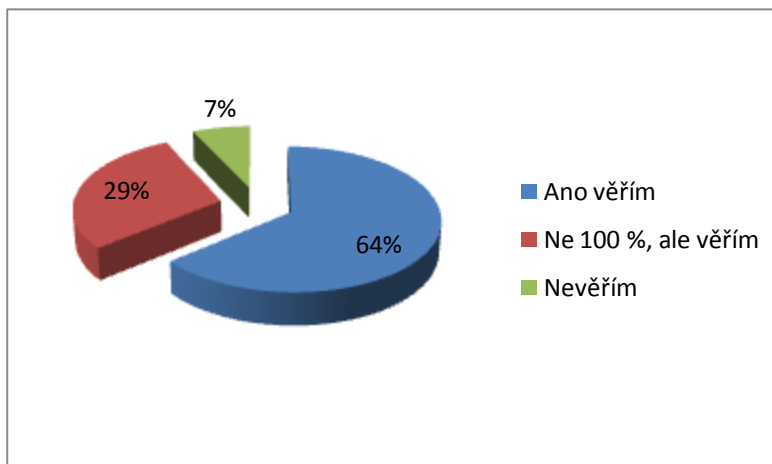

⁸⁰ Vlastní výzkum

⁸¹ Vlastní výzkum

⁸² Vlastní výzkum

Příloha XI – Graf č. 7 – Myslíte si, že Policie ČR řeší tyto případy ochotně a bez časového odkladu?⁸³

⁸³ Vlastní výzkum

Příloha XII – Tabulka přehledu počtu vykázaní dle krajů v roce 2010 – zpracoval Bílí kruh bezpečí

KRAJ	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	CELKEM
Jihočeský	3	5	16	9	7	40
Jihomoravský	9	9	6	9	11	44
Karlovarský	3	4	7	4	13	31
Královéhradecký	0	3	1	4	5	13
Liberecký	4	3	9	2	5	23
Moravskoslezský	7	14	14	5	13	53
Olomoucký	1	3	6	7	7	24
Pardubický	2	12	12	11	7	44
Plzeňský	3	3	4	5	0	15
Hl. m. Praha	6	13	16	14	7	56
Středočeský	6	3	4	8	8	29
Ústecký	15	10	21	4	8	58
Vysočina	4	7	6	6	2	25
Zlínský	4	3	6	4	6	23
CELKEM VYKÁZÁNÍ	67	92	128	92	99	478

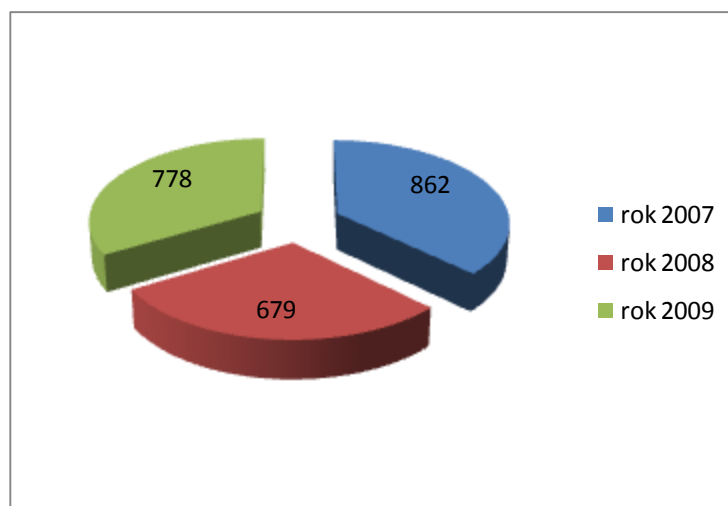
Příloha XIII – Tabulka za první pololetí počtu případů vykázaní z domova kvůli domácímu násilí 2007 /2009

ROK	leden	únor	březen	duben	květen	červen
2007	89	98	68	86	81	61
2008	64	48	55	54	55	67
2009	63	78	93	68	76	62

Příloha XIV Tabulka za druhé pololetí počtu případů vykázaní z domova kvůli domácímu násilí 2007 /2009

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	CELKEM ZA ROK
2007	55	68	64	68	65	862
2008	47	43	64	56	57	679
2009	59	58	47	51	64	778

Příloha XV – Graf č.8 – Počty vykázaných osob za roky 2007 - 2009

15. ABSTRAKT

PERSANOVÁ, M. *Omezení Osobní svobody jako závažný zásah do práv a svobod občana : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2010. 79 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. et Bc. Kříha Josef.

Klíčová slova: omezení osobní svobody, trest, věznice, trestné činy, vykázání, rukojmí, stalking

V bakalářské práci na téma „Omezení osobní svobody jako závažný zásah do práv a svobod občana“, se zaměřuji na omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody a popisuji další tresty které osobu omezují v pohybu. Práce v širším smyslu analyzuje problematiku omezení osobní svobody ze strany pachatele trestného činu. Jsou zde uvedeny druhy trestů i jejich charakteristika a místa výkonu trestu, tedy popis věznicí. Podrobněji se zde popisuje trest – Domácí vězení.

S pomocí jihočeského kriminalisty jsem podrobněji poukázala na omezení osobní svobody rukojmí, tedy osoby nedobrovolně se zúčastňující trestné činnosti. Dále se v práci zaměřuji na omezení osobní svobody tzv. stalking (pronásledování), trestný čin nově vsazený do trestního zákoníku zákon č. 40/2009 Sb. a to od 1. 1. 2010.

V bakalářské práci jsem uvedla i Omezení osobní svobody Vykázáním, kdy Vykázání v ČR je nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 v zákonu č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně v § 44 až § 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“.

Práce se dále zmiňuje o omezení osobní svobody a to jak na území České republiky, tak v zahraničí. Další kapitola řeší omezení svobody pohybu a pobytu v členských zemích a popisuje 3 konkrétní důvody omezení.

Práce v příloze obsahuje několik kvantitativních ukazatelů, které poukazují na počet odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody a nechá nahlédnout do části řízeného rozhovoru.

16. ABSTRACT

PERSANOVÁ, M. restriction of personal freedom as a serious encroachment on the rights and freedoms of citizens: a bachelor thesis. Czech Budweis: Institute of European and Regional Studies, ops, 2010. 79 p. Thesis Supervisor section. Mgr. et Bc Kříha Joseph.

Key words: restriction of personal freedom, punishment, prisons, crime, deportation, hostage, stalking

In the thesis entitled "Restrictions on personal liberty as a serious encroachment on the rights and freedoms of citizens", focuses on the restriction of personal liberty by reason of imprisonment and other punishments to describe a person restricted in movement. Work in a broader sense analyzes the issue of limitation of personal freedom of the offender. Here are the types of punishments as well as their characteristics and place of punishment, therefore, a description of the prison. Detail here described the sentence - house arrest.

With the help of the South Bohemian criminologist I further pointed to the limitations of personal freedom hostage, a person is involuntarily taking part in criminal activities. Furthermore, the thesis focuses on restriction of personal freedom called stalking (harassment), the offense staked the new Penal Code Act No. 40/2009 Coll. from 1 1st 2010th The work I have indicated the limitations of personal freedom banning, in which case the CR is a newly revised with effect from 1 1st 2009 at the Act No. 273/2008 Coll. On the Police of the Czech Republic, specifically § 44 - § 47 "Authorization to expel from the apartment or house from its surroundings".

This work also mentions the limitations of personal freedom, both in the Czech Republic and abroad. Another chapter deals with restrictions on freedom of movement and residence in member countries and describes three specific reasons for restriction.

Work in the annex contains several quantitative indicators that point to a number of convicted persons in prison and allowed to look in the guided interview.